

**Het bestaansrecht van
paardensportverenigingen
regio Overijssel.**

Het bestaansrecht van paardensportverenigingen regio Overijssel.

Hoe kan het bestaansrecht van paardensportverenigingen regio
Overijssel versterkt worden?

DISCLAIMER

Dit rapport is gemaakt door een student van Aeres Hogeschool als onderdeel van zijn/haar opleiding. Het is géén officiële publicatie van Aeres Hogeschool. Dit rapport geeft niet de visie of mening van Aeres Hogeschool weer. Aeres Hogeschool aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor enige schade voortvloeiend uit het gebruik van de inhoud van dit rapport.

Naam student	Dewi Gorter
Contactgegevens	Schuilenburg 92 8103 RD Raalte
Studentnummer	3020893
Klas	4BP
Opleiding	Hippische bedrijfskunde
Instituut	Aeres Hogeschool Dronten
Contactgegevens	De Drieslag 4 8251 JZ Dronten
Plaats	Dronten
Datum	30-05-2018
Afstudeerdocent	Dhr. G.W. Stoffer

Voorwoord

Voor u ligt het afstudeerwerkstuk van Dewi Gorter. 4^e jaarstudente Hippische Bedrijfskunde aan de Aeres Hogeschool in Dronten.

Al van jongs af aan heb ik een passie gehad voor de paardensport. Begonnen bij de lokale manege en zo doorgegroeid tot aan de lokale vereniging. Steeds een stapje hogerop, en steeds een stapje verder. Ondertussen heb ik veel wedstrijden in Overijssel bezocht en gereden en heb ik meerdere verenigingen bezocht.

Ik ben geen reguliere wedstrijdruiter. Ik hou van een bosrit en vind het welzijn van mijn paard veel belangrijker dan mijn wedstrijdprestaties. Ik hou van veelzijdigheid en kan mijn plezier zeker niet vinden in alleen maar competitiegericht trainen. Naast dressuur en springen vind ik eventing, paardenvoetbal en vrijheidsdressuur ook zeker interessant. Hierdoor heb ik mij nooit volledig thuis gevoeld bij een vereniging. Er is namelijk geen enkele vereniging die volledig aansluit bij mijn wensen en behoeftes.

Omdat ik zeker niet geloof dat ik hierin de enige ben en mij dan ook afvraag of “mijn slag ruiters” niet steeds meer zullen voorkomen vind ik het interessant om te onderzoeken of verenigingen, in huidige vorm, nog lang zullen bestaan.

Dit document is opgesteld voor de hippische verenigingen regio Overijssel en overkoepelend orgaan paardensportkring Overijssel. Zij zullen de uitslag van het onderzoek kunnen gebruiken voor hun toekomstplannen.

Gewijzigde stukken naar aanleiding van feedback is de toevoeging van paragraaf 1.2.7 waarin overige niet-hippische factoren die van belang voor deze kwestie staan.

Datum 30 mei 2018

Dewi Gorter

Inhoud

Voorwoord	4
Samenvatting.....	8
Summary	9
Hoofdstuk 1 Inleiding	10
1.1 Breder kader	10
1.2 Theoretisch kader en knowledge gap	11
1.3 Hoofdvraag en deelvragen	20
1.4 Doelstellingen	20
Hoofdstuk 2 Materiaal en methode	21
2.1 Uitvoering onderzoek	21
2.2 Materiaal en methode.....	21
2.3 Validiteit en betrouwbaarheid	22
Hoofdstuk 3 Resultaten	24
Hoofdstuk 4 Discussie.....	34
4.1 Beoordeling onderzoek	34
4.2 Beoordeling resultaten	35
Hoofdstuk 5 Conclusie en aanbevelingen	38
Bronnenlijst	42
Bijlage 1 Onderzoekenquête paardensport in Overijssel	46
Bijlage 2 Onderzoekenquête paardensportverenigingen in Overijssel	50
Bijlage 3 Enquête resultaten : Onderzoekenquête paardensport in Overijssel	54
Bijlage 4 Enquête resultaten : Onderzoekenquête paardensportverenigingen in Overijssel	58

Samenvatting

Paardensport is populair in Overijssel. Met meerdere bekende ruiters zoals Jeroen Dubbeldam en de gebroeders Schröder en Schuttert en bekende wedstrijden zoals CSI Salland, CSI Twente en Military Boekelo zetten zij de paardensport in Overijssel op de kaart. Dit alles zou niet bestaan zonder hippische verenigingen. Ruiters die KNHS wedstrijden rijden dienen lid te zijn van een vereniging en de meeste wedstrijden worden georganiseerd door verenigingen.

De hippische verenigingen in Overijssel hebben de afgelopen jaren een dip meegemaakt. Ondanks dat het aantal verenigingen in deze regio steeg is het aantal leden sterk gedaald. Dit kan mede veroorzaakt zijn door de crisis en de vergrijzing.

In dit rapport wordt er onderzoek gedaan naar de toekomst van hippische verenigingen. Hierbij is gekeken naar de type paardensporters die in Overijssel zijn, de verwachtingen van deze sporters en het huidige bestaansrecht van de verenigingen. Hieruit komt de volgende hoofdvraag: *"Hoe kan het bestaansrecht van hippische verenigingen in regio Overijssel versterkt worden?"*

Om op deze vragen antwoord te krijgen zijn er twee enquêtes uitgezet. Een enquête voor de paardensporters en een enquête voor de hippische verenigingen in Overijssel. Op de enquête voor paardensporters kwam een respons van 253 en op de enquête voor de verenigingen een respons van 30. Na de analyse van de resultaten van deze twee enquêtes is er een duidelijk beeld ontstaan van paardensport in deze regio en kan er een antwoord worden gegeven op de deelvragen waarmee uiteindelijk de hoofdvraag beantwoord kan worden.

Met beantwoording van de deelvragen wordt aangegeven dat paardensporters in regio Overijssel tevreden zijn bij hun vereniging. Naar aanleiding van dit onderzoek kan dan ook aanbevolen worden om beter in te spelen op de vraag van de huidige leden. Zij zien graag kleine aanpassingen om het verenigingsleven nog fijner te maken. Dit heeft vaak te maken met de verwachtingen die leden van verenigingen hebben waarbij verenigingen dit niet goed genoeg doorhebben.

Een andere aanbeveling naar aanleiding van dit onderzoek is het inspelen op nieuwe ruiters die verenigingen zouden kunnen aantrekken. Er is een groep recreatieve ruiters die nog geen lid zijn van een vereniging maar wel lid zouden willen worden indien er een vereniging is die aan hun wensen en eisen voldoet.

De laatste aanbeveling speelt in op het betrekken van externen waarbij er synergie ontstaat. Dit kan met andere verenigingen, onderwijsinstellingen maar ook ondernemers of de overheid. Het voordeel zal dan ontstaan door nieuwe of meer vrijwilligers, mogelijke nieuwe leden of een financieel voordeel.

Summary

Horse riding is very popular in Overijssel. With multiple famous riders like Jeroen Dubbeldam and the brothers Schöder and famous competitions like CSI Salland, CSI Twente and Military Boekelo they make horse riding very popular. This all wouldn't exist without the horse riding associations. Riders need to be part of a horse riding association to ride KNHS competitions and most of the competitions are organized by horse riding associations.

The horse riding associations in Overijssel went through some hard years. Despite the rise of the amount of associations, the number of members is still dropping in this area. This could be a possible effect of the crisis or the aging of the people.

This report contains a research to the future of the horse riding associations. Enclosed is the research to the type of riders in Overijssel, the expectations of the riders and the right to exist of the associations. This will form the main question: *"How could we strengthen the right to exist of the horse riding associations in Overijssel?"*.

To get answers on this question there were formed two surveys. One for the riders in this area and one for the horse riding associations in Overijssel. On the first survey there was a response of 253 people. And there is a response to the survey for horse riding associations of 30. After analysing the results of the surveys there did arise a representation of the sport in Overijssel. Now it is possible to give an answer to the sub-questions and the main question of this report.

With answering the sub-questions is encountered that the horse riders in Overijssel are really content with their associations. I would recommend to focus on the current members of the associations and to respond on their needs. They would like to see some small changes to make their associations even better. Most of the changes have to do with the expectations of the members and the associations who don't know these expectations.

Another recommendation would be to focus on a new target group. There is a group of recreational riders who aren't a member of an association. They would get a member if the association would change to a style of association who offers them their wishes and needs.

The last recommendation focussed on the external parties. When an association collaborate with other associations, schools, entrepreneurs or the government there could originate synergy. The benefits will originate in the form of more volunteers, possible new members of a financial benefit.

Hoofdstuk 1 Inleiding

Dit hoofdstuk is opgedeeld in de volgende paragrafen: breder kader, theoretisch kader en knowledge gap, hoofdvraag en deelvragen en tot slot doelstellingen.

1.1 Breder kader

Door Nederland heen zie je veel verandering in de paardensport. De topsport professionaliseert terwijl de vraag naar recreatie ook stijgt. Er komt een steeds duidelijkere splitsing hierin. De KNHS speelt hier slim op in en heeft deze verandering meegenomen in de speerpunten voor 2018. Hierin staat bij topsport bijvoorbeeld dat ruiters van de KNHS succesvol “moeten” zijn bij de WEG en wil de KNHS investeren in de topsportkaders. Bij het buiten rijden wil de KNHS streven naar buitengewoon genieten, meer kennis en een online community (KNHS, 2018).

Lokale verenigingen spelen hier nog niet altijd gericht op in. De vraag is dan ook wat het bestaansrecht van verenigingen in de huidige vorm is wanneer zij zich niet zullen gaan aanpassen. Verenigingen hadden in het verleden verschillende rollen. Allereerst is het vanuit de KNHS verplicht om lid te zijn van een vereniging om wedstrijden te kunnen organiseren (KNHS). Zij gaven dus wedstrijdruiters de mogelijkheid om KNHS wedstrijden te rijden. Daarnaast hadden zij de rol om verenigingslessen te organiseren om hun leden te voorzien van trainingen. Tot slot organiseren de verenigingen wedstrijden voor eigen leden en externen. Dit doen, de meeste verenigingen, nog steeds.

Verenigingen in Overijssel

Door de jaren heen heeft het aantal paardensportverenigingen in Overijssel een enorme groei doorgemaakt. In 2013 waren er slechts 132 verenigingen, in 2014 waren er 140 verenigingen waarna een enorme groei naar 180 verenigingen in 2015 kwam (Databank Overijssel). Hierna trad voor het eerst een kleine daling op van 3 verenigingen. In Overijssel zijn er op het laatste meetpunt, eind 2016, 177 hippische verenigingen (Databank Overijssel).

In Overijssel is het ledenaantal van de verenigingen al enkele jaren aan het dalen. Eind 2011 waren er nog 6629 leden bij verenigingen. Dit aantal daalde in 2012 al naar 6261, eind 2014 naar 6200 en daarna naar een stand van 5657 leden eind 2017. Dit is een daling van bijna 15%. Het aantal recreatieve leden is daarentegen aan het stijgen. Van 1717 in 2014 tot 2097 in 2016 (KNHS Regio Overijssel, 2017).

Tabel 1 Leden per vereniging

	2014	2015	2016	2017
Aantal Leden	6200	6067	6004	5657
Aantal Verenigingen	140	180	177	Niet bekend
Gemiddeld Leden per Vereniging	44,3	33,7	33,9	-

Verenigingen spelen niet in op de ontwikkelingen in de paardensport en de speerpunten die de KNHS heeft. Zij blijven vaak hangen in het voorzien van de leden voor de KNHS en het organiseren van verenigingslessen en wedstrijden. De vraag, wat het bestaansrecht van verenigingen is wanneer er geen aanpassingen plaatsvinden, is niet alleen van belang voor de verenigingen zelf, maar ook voor de KNHS, de ruiters en amazones maar ook voor de Nederlandse economie. De Nederlandse economie wordt door de paardensport op vele manieren beïnvloed (handel, fokkerij, wedstrijdssport, enz.). Geschat wordt dat de totale omzet in de hele paardensector € 1,5 miljard was in Nederland (Hippische Monitor, 2016). Daarnaast is er nog de economische spin-off die de evenementen met zich meebrengen.

Er is al enkele jaren een daling in het aantal verenigingsleden van hippische verenigingen in Overijssel. Dit kan in de toekomst verschillende negatieve gevolgen meebrengen. De negatieve gevolgen die zouden kunnen ontstaan zijn het verdwijnen van verenigingen wegens het financieel niet meer kunnen onderhouden van locatie of lessen. Wanneer verenigingen verdwijnen zullen de wedstrijden van deze verenigingen komen te vervallen, echter kunnen deze wel worden overgenomen door andere verenigingen. Cijfers van het aantal wedstrijden in Overijssel en het aantal ruiters die hieraan deelnemen zijn helaas niet bekend. Naast het verdwijnen van wedstrijden zullen ruiters en amazones naar andere verenigingen moeten of zullen geen wedstrijden meer gaan rijden. Wat weer een negatief financieel gevolg heeft voor de KNHS. Tot slot brengen de wedstrijden een financieel voordeel mee voor de regio in de economische spin-off wat zal komen te vervallen.

De hippische sector in Nederland is groot. 5,6 procent van de totale Nederlandse bevolking is actief bezig met de paardensport. Nederland kent circa 450.000 paarden en 500.000 ruiters waarvan 50.000 actieve wedstrijdporters (Hippische Monitor, 2016). In 2016 waren er volgens de KNHS 62.257 leden via verenigingen, 71.404 leden via maneges en 47.337 individuele KNHS leden in Nederland (Knhs, 2017).

De vraag die naar voren komt vanuit hippische verenigingen in Overijssel is dan ook niet of, maar hoe zij moeten veranderen om het dalende ledenaantal tegen te kunnen gaan en hun bestaansrecht te behouden. Het bestaansrecht van verenigingen is voor de toekomst erg belangrijk. Wanneer de veranderingen, dalende ledenaantal en krimp van verenigingen, in de sport zich zullen doorzetten zal daar op ingespeeld moeten worden. Het inspelen zou op veel verschillende manieren kunnen.

1.2 Theoretisch kader en knowledge gap

Ondanks dat er al veel bekend is over sport en de specificatie paardensport in Nederland kent bovengenoemd vraagstuk een grote knowledge gap. In deze paragraaf zal eerst bestaande kennis gedeeld worden en vervolgens de knowledge gap toegelicht worden.

Begripsbepaling vereniging

Er zijn 2 verschillende benaderingen om het begrip vereniging te bepalen. Allereerst is er de benadering van de Kamer van Koophandel. Zij stellen de eis van minimaal 2 deelnemers, de hoogste macht ligt bij de ledenvergadering, alle leden hebben recht op 1 stem bij de ledenvergadering, de ledenvergadering benoemt een bestuur en tot slot bestaat het bestuur uit minimaal een voorzitter, secretaris en penningmeester (Kamer van Koophandel).

Daarnaast stelt de KNHS nog de eisen dat verenigingen zich verplicht moeten aanmelden bij de KNHS (KNHS, 2014). Indien verenigingen zich niet aanmelden bij de KNHS kunnen leden van deze vereniging ook geen KNHS lid worden en KNHS wedstrijden rijden. Het is dus onmogelijk om een wedstrijdvereniging te hebben, zonder als vereniging lid te zijn van de KNHS. Dit zou voor een vereniging een knelpunt kunnen zijn omdat leden die wedstrijden willen rijden geen lid zullen worden. Een vereniging kan er ook voor kiezen om zich niet aan te sluiten bij de KNHS. Zij staan dan los van de KNHS. Deze leden zijn dan geen lid van de KNHS en deze vereniging kan geen officiële wedstrijden organiseren.

In dit document zal het begrip vereniging bestaan uit de combinatie uit bovenstaande begripsbepalingen.

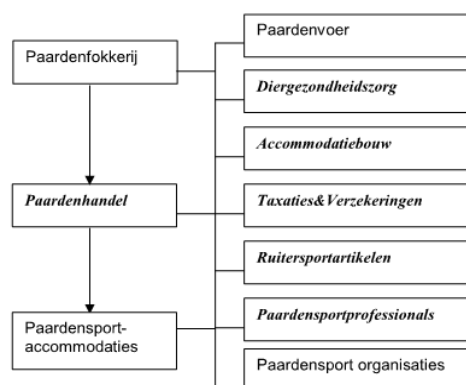
1.2.1 Hippische sport in Nederland

De paardensport in Nederland is opgebouwd uit vele lagen. Als hoofdorgaan heeft Nederland de KNHS (Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie). Dit hoofdorgaan kent per Nederlandse provincie zijn eigen bestuur. Vervolgens is iedere provincie opgedeeld in kringen met een

kringbestuur. Tot slot zijn er de hippische verenigingen die zijn aangesloten bij een kring. De KNHS kent ruim 1400 verenigingen en ruiters en amazones zijn verplicht om lid te worden van een vereniging om wedstrijden onder de KNHS te kunnen rijden (KNHS).

Bij de organisatie van wedstrijden zie je een gelijkwaardige hiërarchie. Alle Nederlandse (regionale en landelijke) officiële paardensportwedstrijden worden gereden onder de regels van de KNHS. Deelnemers moeten lid zijn van een KNHS-vereniging, lid zijn van de KNHS en tot slot een geldige startpas van de KNHS bezitten. Het organiseren van een wedstrijd gebeurt in het algemeen door een vereniging. Zij hebben goedkeuring nodig van de kring waarin zij actief zijn. De procedure hierin kan per kring verschillen (KNHS Regio Overijssel).

Om verenigingen in te delen aan de hand van de bedrijfstak indeling (Sectorraad paarden, 2004) kan er gekeken worden bij de paardensportaccommodaties (voor de verenigingen met een eigen accommodatie) en bij de paardensportorganisaties. Dit zijn de verenigingen zelf.

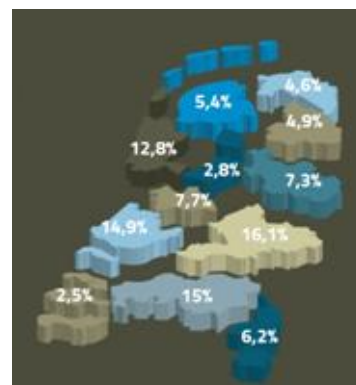

Afb. 1 Bedrijfstakken paardensector

Overijssel

Paardensport regio Overijssel kent 5 verschillende kringen genaamd Reggedal, Salland, Twente, Vechtdal en NWO-NOP (KNHS regio Overijssel). In deze kringen zijn de provinciale gemeentes opgedeeld.

Provincie Overijssel kent 25 gemeenten waar in 2016, 177 hippische verenigingen onder vielen. Met opvallende gemeente Raalte (21 verenigingen), gemeente Hardenberg (16 verenigingen), gemeente Dinkelland (15 verenigingen) en gemeente Dalfsen (13 verenigingen). Paardensport in Overijssel is erg populair. Als men kijkt naar de verdeling van ruiters en amazones per provincie komt Overijssel op een 6^e plaats te staan (Hippische Monitor, 2017). In 2016 waren er volgens de Hippische Monitor 500.000 ruiters in Nederland. Wanneer men dit met de 7,3% in Overijssel vergelijkt zouden er in Overijssel 36.500 ruiters in Overijssel moeten zijn.

Afb. 2 Verdeling in NL.

In de provincie Overijssel hebben ook veel bekende ruiters en amazones zich gevestigd die de populariteit van de sport in Overijssel hoog houden. Hierbij kan gedacht worden aan de volgende ruiters en amazones. Deze ruiters en amazones komen uit in de verschillende disciplines dressuur, para-dressuur en springen.

- Jeroen Dubbeldam	Stal de Sjiem	Weerselo, Dinkelland
- Ben, Wim en Gerco Schröder	BWG stables	Tubbergen, Tubbergen
- Hendrik-Jan en Frank Schuttert	Driehoekhoeve	Ommen, Ommen
- Willem Greve	Stal Greve	Markelo, Twente
- Frank Hosmar	Stal 't Entmeer	Haarle, Hellendoorn
- Femke Beljon	Stal Beljon	Raalte, Raalte

Topsporters hebben een bijzondere rol toegediend gekregen. Zij hebben enkele speciale functies voor de maatschappij namelijk: een voorbeeldfunctie, nationale ofwel regionale trots, een promotiemiddel, een vorm van recreatie of amusement en tot slot zijn zij identificatiemodellen (Tamboer & Steenbergen, 2004).

Naast de bekende ruiters en amazones zijn er ook enkele grote evenementen die in Overijssel georganiseerd worden. Dit zijn wedstrijden op nationaal en internationaal niveau. Naast dat het ruiters uit andere landen en provincies trekt, trekken deze evenementen ook veel bezoekers en zorgt het voor een economische spin-off in de omgeving. Enkele voorbeelden van deze evenementen zijn:

- Almelose Ruiterdagen, Almelo	- CSI Salland, Mariënheem
- Sallandse Ruiterdagen, Marienheem	- CPEDI Genemuiden, Genemuiden
- CSI Twente, Geesteren	- Military Boekelo, Enschede
- CSI Ommen, Ommen	- Bathmense Derby, Bathmen

De meeste van deze wedstrijden worden georganiseerd door stichtingen met behulp van lokale verenigingen. Zo worden bijvoorbeeld de Almelose Ruiterdagen georganiseerd door de gelijknamige stichting in samenwerking met de Looleeruiters (Almelose Ruiterdagen). En de Sallandse Ruiterdagen en CSI Salland door de twee gelijknamige stichtingen en De Heemruiters (Manege Bartels). Zo maken deze stichtingen voornamelijk gebruik van de accommodatie, faciliteiten en vrijwilligers.

Door professionaliseren van de sport moeten verenigingen veelal externen inzetten om zulke grote wedstrijden te organiseren. Een voorbeeld hiervan is CSI Ommen (en voorheen CSI Salland) die gebruik maken van de professionele organisatie EQ international (EQ International).

Deze ruiters en evenementen zouden volgens de theorie van Tamboer en Steenbergen (Tamboer & Steenbergen, 2004) identificatie voor de ruiters en amazones moeten zijn en een motivatie moeten bieden om zelf ook op dit niveau te komen.

Wedstrijdsport en recreatiesport

De KNHS is nationale sportbond in Nederland. De verenigingen die lid zijn van de KNHS kunnen dan ook officiële wedstrijden organiseren. Het verschil met officiële en onofficiële wedstrijden is dat het bij de officiële wedstrijden mogelijk is om winstpunten te behalen. Deze winstpunten heb je nodig om in klasse te stijgen. Een vereniging kan er voor kiezen om wedstrijden te organiseren. Dit is niet verplicht. Sommige verenigingen kiezen er voor om er veel te organiseren en sommigen weinig.

In regio Overijssel moeten wedstrijden wel worden goedgekeurd door de kring waarin de wedstrijd plaats vind. Goedkeuring voor datum vind plaats met behulp van een wedstrijdkalender. Wanneer wedstrijden voor de deadline worden aangemeld worden zij door de kring goedgekeurd (KNHS Regio Overijssel, 2017). Verder gelden de reguliere KNHS regels. Reguliere regels van de KNHS zijn onder andere dat de locatie moet beschikken over een veiligheidscertificaat en er wordt voldaan aan de gestelde rijbaan afmetingen (KNHS, 2018). Dit is voor dressuur klasse B tot en met M2 een afmeting van 20 bij 40 meter, dressuur vanaf Z1 en hoger 20 bij 60 meter (KNHS, 2018). Bij springen wordt bij een categorie 1 wedstrijd een minimale afmeting van 1500m2 verwacht, bij een categorie 2 wedstrijd 1200m2 en bij een categorie 3 wedstrijd 800m2 (KNHS, 2018). Dit is outdoor op grasvelden voor verenigingen makkelijker te organiseren wanneer er meer ruimte is. Ook beschikken verenigingen vaak wel over een binnenbaan maar deze is niet altijd groot genoeg voor de hoge dressuurwedstrijden (vanaf Z2).

Het doel van wedstrijden rijden is niet alleen om op een hoger niveau te komen, maar ook om te pijken hoe je presteert op jouw niveau. Het willen presteren is een van de onderdelen van de piramide van Maslow. Abraham Maslow heeft een piramide ontworpen waarin de behoeftes van een mens getoond worden (Maslow, 2013). Boven in de piramide is het gericht op waardering, erkenning en zelfontplooiing. Recreatiesport is ook in deze piramide te vinden alleen wat lager. Hierbij gaat het voornamelijk om het hebben van plezier en sociale contacten.

Afb. 3 Piramide van Maslow

De rol van verenigingen is dan ook om onderdak te geven aan deze behoeftes. Voor de recreatieve leden zal het dan voornamelijk gaan om ontspanning, plezier en sociale contacten leveren. Bij de wedstrijdssporters daarentegen gaat het om het faciliteren voor de bovenkant van de piramide. Hierbij draait het dan om zelfontplooiing. Sommige verenigingen hebben dan ook als doel om topsporters op te leiden die belangrijk zijn voor de toekomst van de sport.

1.2.2. Verenigingen en trends

Niet alleen in de paardensector zijn trends waar rekening gehouden moet worden. Naast de groei van de recreatiesport zijn er ook enkele trends in het verenigingsleven die belangrijk zijn.

Zoals aangegeven zijn er in Overijssel 177 hippische verenigingen. Naast hippische verenigingen zijn er ook nog vele andere sportverenigingen. In 2012 waren er bij het NOC*NSF nog 24.727 Nederlandse verenigingen bekend. Dit is een grote daling ten opzichte van de 28.495 sportverenigingen die er in 2001 waren. De grootste daling was bij de hippische verenigingen (1287) door de fusie van diverse paardensportbonden. Hieruit kan opgemaakt worden dat er in het algemeen veel sportverenigingen verdwijnen (Sociaal en cultureel planbureau, 2014). Redenen voor het verdwijnen van verenigingen zijn niet altijd bekend maar er kan gedacht worden aan fusie en het hebben van te weinig leden. Ook door de vergrijzing het ontstaan van nieuwe technologieën zijn bepaalde verenigingen verdwenen en anderen juist weer ontstaan. Voor een derde van de Nederlandse sportverenigingen vormt de ontwikkeling van het ledenaantal een bedreiging voor de toekomst (Mulier Instituut, 2017).

Sportclubs zijn er in alle soorten en maten. Gemiddeld heeft één op de drie sportclubs minder dan 50 leden. In 2012 waren er in Nederland nog 1690 paardensportverenigingen. Met een gemiddelde van 77 leden per vereniging. Ook is er een grote schommeling geweest in het aantal maneges. In 2000 waren er 1160 maneges wat steeg naar 1550 in 2009 en vervolgens weer slook naar 1450 in 2012. De maneges hadden in 2012 gemiddeld 227 klanten (Sociaal en cultureel planbureau, 2014).

Vrijwilligers

Van alle volwassen Nederlanders is ongeveer 15% actief als vrijwilliger in de sport. Ook paardensport maakt veel gebruik van vrijwilligers. In 2000 gebruikte nog 87% van de paardensportverenigingen vrijwilligers terwijl dit naar 2012 toe al daalde naar 80%. Het aantal vrijwilligers steeg echter van 15.000 naar 16.000. Ook steeg het aantal arbeidsuren voor vrijwilligers van 53.000 naar 63.000 (Sociaal en cultureel planbureau, 2014). Het aantal paardensport wedstrijden is het afgelopen jaar met een kleine 3% gestegen van 7300 (KNHS, 2016) naar 7500 (KNHS, 2017). Deze vraag naar meer inzet van vrijwilligers kan een gevolg hebben voor het ledenaantal van verenigingen en de keuze tussen een reguliere of papieren vereniging waar geen vrijwilligerswerk uitgevoerd hoeft te worden. 34 procent

van de Nederlandse sportverenigingen heeft het werven en behouden van vrijwilligers dan ook als doelstelling voor het komende jaar (Mulier Instituut, 2017).

Unique Selling Points verenigingen

Verenigingen kunnen zich op verschillende vlakken onderscheiden. Allereerst is er de keuze tussen een multifunctionele vereniging of een “enkel sport” vereniging. Een multifunctionele vereniging kiest er voor om naast sport ook andere activiteiten aan te bieden. Zij richten zich ook op andere doelgroepen en zetten hun accommodatie open voor andere activiteiten terwijl de “enkel sport” verenigingen slechts de sport activiteiten aanbieden (Muzus, 2016).

Ook kan een vereniging ervoor kiezen een geheel te zijn waar alle disciplines onder vallen of gefragmenteerd te zijn. Wanneer een vereniging gefragmenteerd werkt is dit vaak bij teamsporten waar er alleen binnen het team wordt samengewerkt. Wanneer een vereniging kiest om als een geheel te werken ontstaat er ook een groepsgevoel buiten de vereniging om en wordt er interesse getoond in de prestaties van anderen.

Vanuit dit standpunt van een vereniging kan een koers gemaakt worden. Hierin liggen de kansen voornamelijk bij het inventariseren van het type leden dat een vereniging heeft, kennis en vaardigheden van de leden gebruiken in de vereniging en bij de organisatie van activiteiten (Muzus, 2016). Volgens onderzoek heeft drie op de 10 verenigingen moeite met het organiseren van hun sportaanbod (Mulier Instituut, 2017). Hierbij ligt het probleem het meest bij het beleid en de financiën wat voortvloeit uit het ontbreken of niet uitgewerkte koers. Slechts 64 procent van de Nederlandse sportverenigingen geeft aan te beschikken over een duidelijke missie en visie voor de lange termijn. En slechts 55 procent van de Nederlandse sportverenigingen geeft aan jaarlijks te betalen wat er leeft onder de leden (Mulier Instituut, 2017).

1.2.3 Overheid

Sport kan via meerdere kanalen geregeld worden. Dit kan vanuit de sportbond geregeld worden, maar ook kan via de overheid op nationaal en regionaal niveau. In de provincie Overijssel bestaat Sport Service Overijssel. Dit is het provinciale service punt voor sport en bewegen. Zij werken aan de hand van vijf speerpunten (Sport Service Overijssel).

1. Een leven lang sporten en bewegen
2. Het verbinden van top- en breedtesport
3. Investeren in sportieve omgeving
4. Uitbreiden van het provinciale kenniscentrum
5. Samenwerking regionaal en tussen gemeenten bevorderen.

Door middel van subsidies vanuit de provincie Overijssel kunnen zij het provinciale sportbeleid uitvoeren. In het provinciale beleid is sport een onderdeel van de zogenoemde sociale kwaliteit. In 2016-2017 heeft provincie Overijssel 6,8 miljoen euro beschikbaar gesteld om te investeren in de sociale kwaliteit. Onder sociale kwaliteit valt in het uitvoeringsprogramma van 2016-2017 gezond bewegen. Hierbij zijn de volgende criteria van belang: talentontwikkeling, breedtesport, maatschappelijke rol van sport en het inrichten van openbare ruimte die bewegen stimuleert (Provincie Overijssel, 2016).

Naast het provinciale sportbeleid is er ook het nationaal opgestelde sportbeleid en het sportbeleid opgesteld door de NOC*NSF (Nederlands Olympisch Comité en Nederlandse Sport Federatie).

Het NOC*NSF heeft op breder vlak peilers gemaakt voor de sport. Zij kijken naar de ontwikkeling van sport, topsport, sportparticipatie en financiering van sport. Bij de financiering van sport en ontwikkeling van sport komt naar voren dat samenwerken met provincie, gemeenten, ondernemers en andere verenigingen een positieve uitkomst zou kunnen bieden.

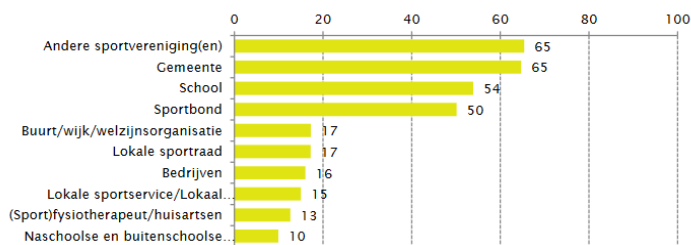
*“Om de sportomstandigheden te verbeteren, werken we samen met andere sectoren. Enerzijds om met hun kennis en knowhow onze eigen omstandigheden verder te optimaliseren, anderzijds om onze infrastructuur in te zetten t.b.v. doelstellingen van andere sectoren (sport als middel!). Wederzijdse toegevoegde waarde is cruciaal en leidend” - (NOC*NSF, 2016)*

Het samenwerken met andere sectoren zou in de paardensport kansen kunnen bieden. Er hebben dan ook al op enkele vlakken samenwerkingsverbanden plaatsgevonden die in de volgende paragraaf worden behandeld.

1.2.4 Samenwerking in hippische sector

Zoals het NOC*NSF aangeeft moet er gekeken worden naar samenwerkingsmogelijkheden met andere sectoren. Bij andere sectoren kan gedacht worden aan onderdelen van de overheid (provincies en gemeenten) ondernemers en investeerders, onderwijs maar ook bijvoorbeeld staats bosbeheer. Door samen te werken zal er synergie ontstaan die belangrijk en nodig is om te blijven bestaan in de paardensport.

Uit de verenigingsmonitor van het Mulier instituut blijkt dat er bij alle sporten veel wordt samengewerkt met externen. Kleine verenigingen met minder dan 100 leden, zoals de meeste hippische verenigingen, zijn hier nog niet erg actief in (Mulier Instituut, 2017).

Afb. 4 Samenwerkingsverbanden

Enkele samenwerkingsverbanden hebben al plaatsgevonden in de paardensport. Sommigen hiervan waren een eenmalige samenwerking en sommigen hebben een verband wat nog steeds bestaat. Enkele voorbeelden hiervan zijn:

Gemeente en vereniging

In de gemeente Almelo heeft er al een belangrijke samenwerking plaatsgevonden tussen de lokale vereniging en de gemeente. Op deze locatie heeft de gemeente Almelo subsidie afgegeven aan Landelijke Rijvereniging de Looleeruiters om onderzoek te doen en te investeren in een kwalitatief goede bodem. Deze samenwerking had voor beide partijen een positief resultaat. De gemeente geniet van de economische spin-off die de evenementen op dit terrein meebrengt en de vereniging heeft nu een kwalitatief goede bodem waar grotere wedstrijden op georganiseerd kunnen worden.

Uit deze eenmalige samenwerking is de locatie Twents Hippijsch Centrum Almelo voortgekomen waar nu jaarlijks de Almelose Ruiterdagen gehouden worden. Dit evenement heeft een economische spin-off van geschat 800 duizend euro in Almelo (Boer, 2016).

Afb. 5 Terrein Almelo

Twee verenigingen

In het Overijsselse Steenwijkerwold hebben de verenigingen LR en PC Steworuiters en LR en PC Eeseruiters er voor gekozen om samen verder te gaan als één gezamenlijke vereniging (RV en PC Steenwyck). Waarom deze verenigingen er voor gekozen hebben om te fuseren is niet openbaar bekend.

Door deze fusie naar RV en PC Steenwyck komen enkele voordelen naar voren. Zo zijn de leden samengevoegd waardoor het ledenbestand groter is geworden. Dit zorgt ook voor meer vrijwilligers bij wedstrijden. Waar er voorheen ook in twee accommodaties geïnvesteerd moest worden hoeft dat nu slechts in één accommodatie en de basiskosten worden gehalveerd.

Investeerders en overheid

Ook in het zuiden van Nederland heeft er een belangrijke samenwerking plaatsgevonden. Daar hebben ruim 30 investeerders in samenwerking met de overheid Equestrian Centre de Peelbergen opgezet in Kronenberg, Limburg. Een grote locatie die juist zowel de topsport als de breedte sport kan faciliteren. (Smit, 2016). Deze locatie is erg typerend wanneer men kijkt naar de verandering in de sector. Er is hier goed ingespeeld op de professionalisering en de vraag naar kwaliteit die naast gemak ook voor verhoging van welzijn voor de paarden zorgt.

Dit samenwerkingsverband, wat volgens Mulier Instituut nog geen veel voorkomende samenwerking is, is een verband wat voor langere tijd is aangegaan en voor vele actoren een positief resultaat heeft. De ondernemers die in deze locatie geïnvesteerd hebben, krijgen hiervoor reclame mogelijkheden in het gebouw. De ruiters hebben hier een prachtige locatie waarin nationale en internationale wedstrijden gereden kan worden. Daarnaast heeft de regio ook profijt van deze locatie vanwege de spin-off van de grote wedstrijden.

Slangenburgroute Achterhoek

Een andere manier van samenwerken is de Slangenburgroute in de Achterhoek. Op deze locatie hebben lokale men- en rijverenigingen in samenwerking met Staatsbosbeheer een ruiterroute aangelegd over het landgoed Slangenburg. Deze ruiterroute is 16 km lang en beschikt over een halteplaats met pomp (Staats Bos Beheer).

Afb. 6 Slangenburgroute

Deze route zorgt voor meer toerisme in deze regio en waardering voor de natuur. Het heeft dan ook voor beide actoren een positief gevolg. De vereniging heeft een extra locatie waar de leden gebruik van kan maken en staats bosbeheer heeft een locatie waar de natuur behouden en gewaardeerd wordt.

Onderwijs en verenigingen

Ook is er nog de mogelijkheid van een samenwerking tussen het onderwijs en hippische verenigingen en locaties. Een mooi voorbeeld hiervan is Manege Zwolle (voorheen Hippisch Centrum de Haerst). Op deze locatie vestigt zich de manege, de vereniging maar ook is dit locatie voor het Centre of Sports en Education van Zwolle en Landstede Raalte (Manege Zwolle). Het CSE biedt plaats voor groep 7 en 8 van de basisschool, VMBO, HAVO/VWO en MBO. Landstede Raalte biedt enkel MBO aan.

Dit samenwerkingsverband bestaat al enkele jaren en brengt enkele bekende sporters naar voren. Uit de paardensport komen hiervandaan bijvoorbeeld Savannah Brandes en Berber Dijkman (oud stalruiter van stal Roelofsen Raalte)

1.2.5 Ruiters en amazones

Om als vereniging jouw klanten te behouden is het van belang om te weten waar hun wensen en behoeftes liggen. Jaarlijks wordt er onderzoek gedaan naar de wensen en behoeftes van paardensporters. Hierbij worden de motieven van paardensporters getoetst en worden zij ingedeeld in 4 vlakken.

De ontspanningsgerichte/rationele (OR), de prestatiegerichte/emotionele (PE), de ontspanningsgerichte/emotionele (OE) en tot slot de prestatiegerichte/rationele (PR). Dit heeft te maken met of de sporter sport om te presteren of om te ontspannen en of de sporter een rationele of emotionele band met zijn of haar paard heeft.

Tabel 2. OR/PE/PR/OE

Type sporter	2016	↓ of ↑	2017
OR	18%	↓ 10%	8%
PR	14%	↓ 7%	7%
PE	26%	↓ 5%	21%
OE	42%	↑ 22%	64%

In de tabel is de verschuiving van het type sporter van 2016 (Hippische Monitor, 2016) naar 2017 (Hippische Monitor, 2017) te zien. Zeer opvallend hieraan is de enorme stijging in de ontspanningsgerichte emotionele ruiters. Wanneer we deze gegevens gaan splitsen komt tabel 2 er uit.

Tabel 3. Splitsing OR/PE/PR/OE

Type sporter	2016	↓ of ↑	2017
Prestatie	40	↓ 12	28
Ontspanning	60	↑ 12	72
Emotioneel	68	↑ 17	85
Rationeel	32	↓ 17	15

Deze verandering zie je in de praktijk voornamelijk aan de daling van het KNHS ledenaantal (van 209.267 in 2012 tot 180.998 in 2016) (Knhs, 2017), de opkomst van enjoy the ride en andere non-competitieve activiteiten en de hype rondom het vrijheidsdressuur.

De hype rondom het vrijheidsdressuur is voornamelijk te zien rondom bekendste duo uit Nederland hierin, showteam Nalanta (ontspanningsgericht). Dit team bestaat uit Jesse Drent en Eva Roemaat. Hun populariteit is voornamelijk online te zien. Zij hebben 110.000 abonnees op Youtube en daarnaast individueel op Instagram Jesse 188.000 en Eva 129.000. Wanneer je dit afstreept tegen de Nederlands bekendste hippische topsporters (prestatiegericht), Jeroen Dubbeldam 18.700 en Anky van Grunsven 60.300 past dit zeker bij de stijgende lijn van de ontspanningsgerichte ruiter in plaats van prestatiegericht.

NVVR

Dat er vraag is naar een vereniging waarin ontspanningsgericht gereden kan worden is al langer bekend. In 1986 werd dan ook al de NVVR, Nederlandse Vereniging voor Vrijtijds Ruiters, opgericht. Deze landelijke vereniging organiseert jaarlijks enkele vrijetijdsevenementen door heel Nederland. Zij richten zich vooral op de ruteroutes en het openstellen van natuurgebieden (NVVR). Het motto van deze vereniging sluit dan ook goed aan bij de verandering in de paardensport.

“Wij willen plezier hebben sámen met onze paarden.”

- NVVR

De NVVR stimuleert om deze individuele sport gezamenlijk te beoefenen. Door het concept wat zij hebben kunnen ruiters makkelijk onderling afspreken buiten de evenementen om. Hierdoor staat het “samen genieten” centraal, ongedwongen, gezellig en zonder prestatiedwang.

1.2.6 Overijssel

Overijssel is een van de twaalf Nederlandse provincies. Deze oostelijke provincie heeft een oppervlakte van 3.421 km² en heeft 1,15 miljoen inwoners. Overijssel kent 2 gebieden, West-Overijssel en Twente, die weer te verdelen zijn in totaal 25 gemeenten (Provincie Overijssel, 2017).

Het aantal inwoners per gemeente verschilt enorm. Van klein (<40.000 inwoners) tot midden (40.000 – 90.000 inwoners) tot groot (> 90.000 inwoners). Bij de grote steden zoals Zwolle (tevens hoofdstad), Deventer en Enschede zijn de meeste inwoners.

Afb. 7 Bewoners Overijssel

1.2.7 Overige factoren

Naast factoren in de hippische sector zijn er natuurlijk ook externe factoren die van belang kunnen zijn voor hippische verenigingen in Overijssel. Een van de belangrijkste hierin is de crisis. Sinds 2007 heeft Nederland in de crisis gezeten. Dit heeft natuurlijk ook invloed gehad op sport. Aangezien sport niet onder de eerste levensbehoeften valt zullen mensen in tijden van crisis sport sneller overslaan. Dit zou een dalend ledenaantal kunnen verklaren. Het Centraal Planbureau heeft echter aangegeven dat sinds eind 2016 het met de Nederlandse economie weer goed gaat en Nederland uit de crisis is. Hierdoor zou sport weer moeten gaan aantrekken (Centraal Planbureau, 2016).

Een volgende factor die kan meespelen in het dalende ledenaantal van verenigingen is het krimpen van de Nederlandse bevolking en de vergrijzing hiervan. In de Hippische Monitor kun je dan ook zien dat er in Overijssel een sterke krimp van 10% of meer is van bevolking van 4 tot 12 jaar (Hippische Monitor, 2017). Daartegen staat de grijze druk, het percentage van de bevolking van 65+, die sterk toeneemt. In 1950 was deze grijze druk slechts 15 procent terwijl hij in 2015 al 30 procent was. Verwacht wordt dat deze zal stijgen naar 50 % in 2040 (CBS, 2017).

1.2.8 Knowledge gap

Het is niet bekend of de functie en de rol die verenigingen hebben nog voldoet aan de wensen van de hippische sporters in regio Overijssel. Er zijn al een aantal veranderingen geweest op het vlak van bijvoorbeeld samenwerken bij evenementen.

Overijssel is bekend met een dalend ledenaantal en een stijgend aantal verenigingen. Daartegenover stijgt het aantal recreatieve paardensporters. In Overijssel is er nog weinig onderzoek gedaan naar wat de hippische sporters graag zouden willen van verenigingen. Het is wel duidelijk dat de basis van het bestaansrecht van verenigingen zwakker wordt.

Om goed in te kunnen spelen op de wensen en behoeftes van de hippische sporters in Overijssel zal hiervoor onderzoek gedaan moeten worden. Ook is het van belang om te kijken of de doelstellingen van de verenigingen nog wel passen bij de sporters.

Deze knowledge gap leidt tot de volgende vraag: Hoe kan het bestaansrecht van hippische sportverenigingen in Overijssel in de toekomst versterkt worden.

1.3 Hoofdvraag en deelvragen

Uit het breder kader en het theoretisch kader komt naar voren dat er nog een knowledge gap aanwezig is. Hieruit komt de volgende hoofdvraag naar voren:

Hoe kan het bestaansrecht van hippische sportverenigingen in Overijssel in de toekomst versterkt worden?

Om deze vraag te kunnen beantwoorden zijn er enkele deelvragen die beantwoord zullen moeten worden. Deze zijn als volgt:

Deelvraag 1 :

Wat voor type paardensporters heeft provincie Overijssel?

Bij deze deelvraag moet onderzocht worden of wij prestatie of ontspanningsgerichte ruiters in de provincie hebben. Emotioneel of rationeel. Competitief of recreatief en lid of geen lid van een vereniging. Geen lid of wel lid van de KNHS. Zijn ze bak of buiten rijders. In het algemeen. Wat voor ruiters en amazones zijn er in Overijssel.

Deelvraag 2:

Wat wordt er door de hippische sporters verwacht van een paardensportvereniging?

Deelvraag twee bestaat voornamelijk uit het onderzoek naar de waarom vraag. Waarom zijn ruiters en amazones wel of geen lid. Wat vinden zij belangrijk aan een vereniging en wat verwachten zij te krijgen.

Deelvraag 3:

Welke toekomstopties zijn er voor hippische verenigingen?

Bij deze deelvraag zal onderzocht worden wat verenigingen nu aanbieden. Waarom zij bepaalde zaken wel of niet aanbieden en voor welke mogelijkheden zij open staan zoals bijvoorbeeld het aanpassen van het aanbod en daarmee eventueel het aanpassen van de missie en visie of mogelijkheden tot samenwerken. Ook zal gekeken worden naar hoe zij zelf tegen de toekomst aankijken.

1.4 Doelstellingen

Dat er aanpassingen zullen moeten plaatsvinden is zeker. Maar welke aanpassingen nodig zijn om het bestaansrecht te behouden zijn nog niet duidelijk. Alle vragen hebben een losse relevantie die samen tot de hoofdvraag leiden.

De eerste twee deelvragen leiden tot het antwoord over wat er al is in Overijssel. Het doel van deze deelvraag is een duidelijk beeld te creëren van de doelgroep en naar datgene waar vraag naar is van de hippische sporters in Overijssel. Dit onderzoek zal dan ook een duidelijk beeld geven van de paardensporters in Overijssel. De laatste deelvraag heeft als doel een duidelijk beeld te krijgen van het huidige aanbod van verenigingen en waar zij naar streven in de toekomst.

Samen zal dit zorgen voor een aantal concrete suggesties waarop verenigingen zouden kunnen inspelen om hun bestaansrecht in de toekomst te kunnen versterken.

Hoofdstuk 2 Materiaal en methode

Om de deelvragen en uiteindelijk de hoofdvraag te kunnen beantwoorden is er een onderzoek opgezet. Hoe dit onderzoek is opgezet, welk materiaal nodig was, en welke methode gebruikt is wordt in dit hoofdstuk toegelicht.

2.1 Uitvoering onderzoek

Dit onderzoek bestaat uit twee delen. Het eerste deel was een enquête onder de paardensporters in regio Overijssel zijn. Deze enquête is online en offline gedeeld met paardensporters in Overijssel om de respons zo hoog mogelijk te krijgen.

Het tweede deel van het onderzoek bestond uit een enquête die is gehouden onder de verenigingen in Overijssel. Hierbij is voornamelijk onderzoek gedaan naar de huidige strategie die zij volgen en de toekomstplannen die zij hebben.

2.2 Materiaal en methode

In deze paragraaf wordt per onderzoek aangegeven welk materiaal nodig is en welke methode gebruikt wordt.

2.2.1 Deelvraag 1 : Wat voor type paardensporters heeft provincie Overijssel?

Het eerste deel van het onderzoek bestond uit een enquête onderzoek. Deze enquête is bijgevoegd in de bijlage. De methode die gebruikt is, is een kwantitatieve methode. Dit wil zeggen dat de uitkomst numeriek ofwel cijfermatig is. Vervolgens is deze uitslag statistisch geanalyseerd, wat kwantitatieve analyse heet (Verhoeven, 2011). De verzamelde data is dan ook in gepaste grafieken of tabellen verwerkt, zodat de uitkomst zichtbaar wordt. Voor het enquête onderzoek is gebruikt gemaakt worden van een groep die de enquête moet invullen. Deze doelgroep hoefde slechts aan enkele eisen te voldoen. Zij moesten paardensporters zijn en in regio Overijssel wonen. Zij hoefden geen lid te zijn van een vereniging, dit mocht echter wel.

2.2.2 Deelvraag 2 Wat wordt er door de hippische sporters verwacht van een paardensportvereniging?

Om deelvraag 2 te kunnen beantwoorden is er gebruik gemaakt van dezelfde enquête als bij deelvraag een. Dit is dan wederom een kwantitatief onderzoek.

Om de doelgroep te bereiken is de enquête via twee wegen verspreid. Allereerst zijn de Overijsselse verenigingen aangeschreven om de enquête door te sturen naar hun leden. Hierbij verwachtte ik al een groot deel van de verenigingsleden te bereiken. Daarnaast heb ik zelf online de enquête via sociale media verspreid om zowel verenigingsleden als niet-verenigingsleden te bereiken. Tot slot heb ik enkele maneges aangeschreven om ook deze recreatieve sporters te betrekken binnen dit onderzoek.

Bereiken ruiters en amazones

Om de ruiters en amazones te kunnen bereiken voor het onderzoek kon er gekozen worden voor verschillende middelen. Om het bereik groot te houden is er online een enquête verspreid. Online kanalen zijn razend populair en niet alleen onder de jongere generatie. Op dit moment is WhatsApp het grootste platform in Nederland (10,9 miljoen gebruikers waarvan 7,8 miljoen dagelijks), gevolgd door Facebook.

(10,4 miljoen gebruikers waarvan 7,5 miljoen dagelijks) en vervolgens komt Youtube (7,5 miljoen gebruikers waarvan 1,7 miljoen dagelijks).

Wanneer je kijkt naar het gebruik van de online platvormen in vergelijking tot de leeftijden kun je zien dat Whatsapp en Facebook de beste manier zijn om alle

leeftijden te bereiken (Newcom Research and Consultancy, 2017). Afb. 8 Gebruik sociale media per leeftijdscategorie

% gebruik	15-19 jaar	20-39 jaar	40-64 jaar	65 - 79 jaar	80+
	96%	93%	85%	61%	36%
	80%	89%	77%	68%	61%
	86%	72%	51%	38%	26%
	13%	47%	35%	15%	7%
	66%	36%	17%	7%	3%
	23%	25%	19%	10%	8%
	16%	25%	19%	11%	4%
	67%	25%	4%	1%	0%

2.2.3 Deelvraag 3 : Welke toekomstopties zijn er voor hippische verenigingen

Om ook de andere kant van het verenigingsbestaan in beeld te krijgen is er ook onderzoek gedaan naar de verenigingen in Overijssel. Dit is ook gebeurt aan de hand van een enquête onder een kwantitatief onderzoek. De verenigingen zijn voornamelijk bereikt worden via de mail. Hierbij heb ik uit elke kring enkele verenigingen aangeschreven. Daarnaast is er contact opgenomen worden met KNHS Regio Overijssel of zij dit onderzoek willen verspreiden onder de Overijsselse paardensport verenigingen. Via dit contact hoopte ik meerdere verenigingen bereid te krijgen om de enquête in te vullen en zo de respons te vergroten.

Ook had ik besloten om enkele verenigingen, drie, persoonlijk te bezoeken om de enquête zelf te evalueren en een eventuele aanpassingen en of toevoegingen aan de enquête te kunnen doen. Daarnaast geven mondelinge interviews een hogere betrouwbaarheid. Uit deze evaluatie is gebleken dat verenigingen vaak niet precieze aantallen weten over het aantal leden, wedstrijden of deelnemers per wedstrijd. Hierdoor is gekozen om deze vragen niet verplicht te stellen.

2.3 Validiteit en betrouwbaarheid

Om validiteit te kunnen waarborgen zijn allereerst bij de start van de enquête voor de paardensporters in Overijssel de eisen. Zoals aangegeven waren deze eisen dat de paardensporters in Overijssel moesten wonen. Paardensporters die niet in Overijssel woonden konden vanaf vraag drie niet meer verder. Van alle personen die gestart zijn aan deze enquête woonde niemand buiten Overijssel dus er zijn geen resultaten verwijderd. Daarnaast is de uitslag van de enquête vergeleken met de uitkomsten van het vooronderzoek. Om de betrouwbaarheid te verhogen is er ook onderzoek gedaan naar potentiële klanten (Topschrijver). Uitgaand van 36.500 paardensporters in Overijssel en een steekproefmarge van 5% was er een respons van 164 enquêtes nodig zijn om een validiteit te bereiken van 80% (Corpos). Uiteindelijk is er een respons van 252 respondenten behaald waardoor de validiteit op een percentage van 89%.

Om bij de tweede enquête de validiteit te kunnen waarborgen is allereerst bij de start van de enquête gemeld dat dit onderzoek alleen voor Overijsselse Paardensport verenigingen is en daarnaast zijn resultaten buiten deze doelgroep verwijderd. Ook zijn bij enkele verenigingen de enquête mondeling afgenomen om de betrouwbaarheid te verhogen. Om bij dit onderzoek een validiteit te bereiken van 80% zullen 86 verenigingen deze enquête in moeten vullen. Helaas is door omstandigheden, die verder besproken worden in de discussie, het aantal van 86 respondenten voor deze enquête niet behaald. Uiteindelijk is er een respons behaald van slechts 30 enquêtes waardoor de validiteit slechts 45% is.

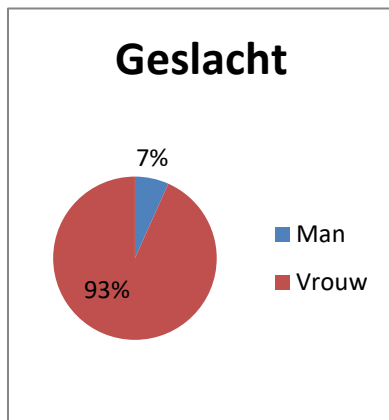
Hoofdstuk 3 Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek per deelvraag gegeven. In de bijlage van dit verslag zijn de uitgebreide resultaten van dit onderzoek per enquête te vinden.

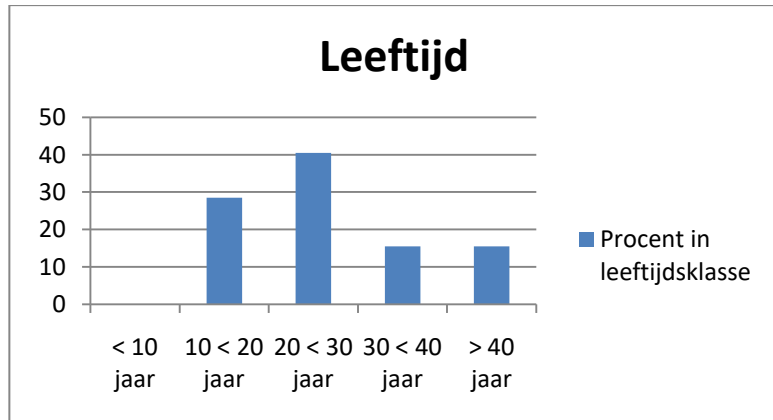
3.1 Deelvraag 1 :

Wat voor type paardensporters heeft provincie Overijssel?

Om een beeld te krijgen van de sporters in Overijssel is allereerst gekeken naar de persoonlijke kenmerken zoals geslacht en de leeftijdscategorie waarin zij vallen. Vanuit de enquête kwam uit dat ruimschoots de meerderheid van de paardensporters vrouw (93,3%) is en de gemiddelde leeftijd 26,9 jaar is. De grootste groep paardensporters heeft een leeftijd van tussen de twintig en 30 jaar oud.

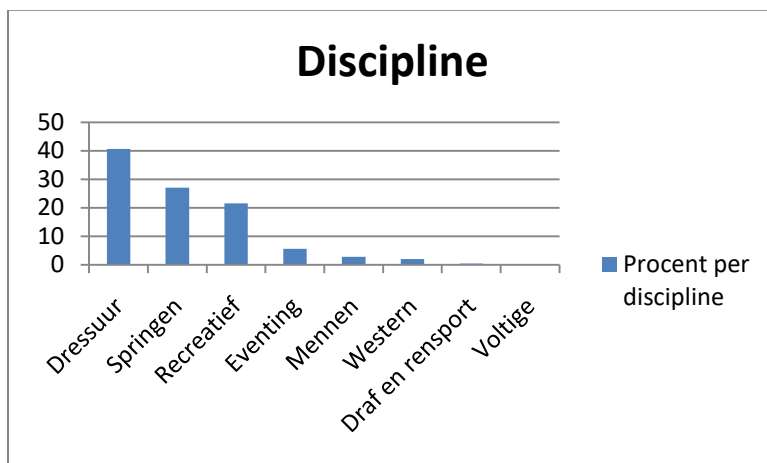
Afbeelding 9. Geslacht

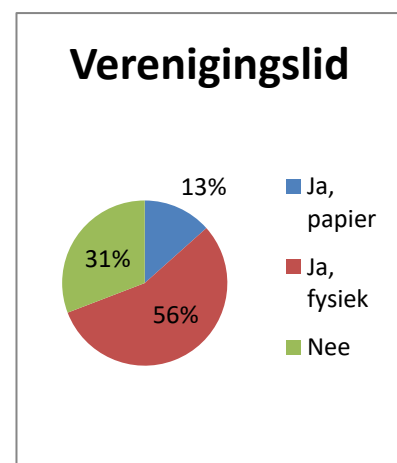
Afbeelding 10. Leeftijd

Vervolgens is gekeken naar op welke wijze zij de paardensport beoefenen. Hierbij is gevraagd welke discipline zij beoefenen en of zij lid zijn van een vereniging. Hieruit is gekomen dat van de ondervraagden de meeste sporters dressuur rijden (40,6%) opgevolgd door de springsport (27,1%) en daarna de recreatieve sport (21,5%).

Op de vraag of de geënquêteerden lid waren van een vereniging bleek 69,1 % lid te zijn van een vereniging. Hiervan was 13,4% lid van een papieren vereniging en 55,7% lid van een fysieke vereniging. 30,8% bleek geen lid te zijn van een vereniging.

Afbeelding 11. Discipline

Afbeelding 12. Verenigingslid

Wanneer we deze gegevens samenvoegen voor de drie hoofddisciplines (dressuur, springen en recreatief) krijgen we onderstaande tabellen 4, 5 en 6. Hierin is te zien de gemiddelde leeftijd van ruiters die wel lid van een vereniging zijn ten opzichte van de discipline die zij rijden. Allereerst opvallend dat van de ruiters die wel lid zijn slechts 14 personen aangeven recreatief te rijden. Van de eerder genoemde 21,5% van de paardensporters die recreatief rijden is slechts 25,9% lid van een vereniging. Bij dressuur ligt dit percentage op 78,4% en bij springen zelfs op 92,6%.

Wat uit onderstaande drie tabellen te halen is dat het grootste deel van de dressuurruiters tussen de 20 en 30 jaar oud is terwijl bij de springruiters dit lager is in een leeftijdsklasse van 10 tot 20 jaar oud. Het aantal bij de recreatieve ruiters is te klein om een conclusie uit te trekken.

Tabel 4 Leden die dressuur rijden ingedeeld naar leeftijdsklasse

Discipline	Leeftijdsklasse	Aantal papier	Aantal fysiek	Aantal totaal	Procent van totaal N totaal = 80
Dressuur	< 10	0	0	0	0,0%
	10 < 20	3	12	15	18,8%
	20 < 30	6	26	32	40,0%
	30 < 40	4	14	18	22,5%
	> 40	1	14	15	18,8%

Tabel 5 Leden die springen ingedeeld naar leeftijdsklasse

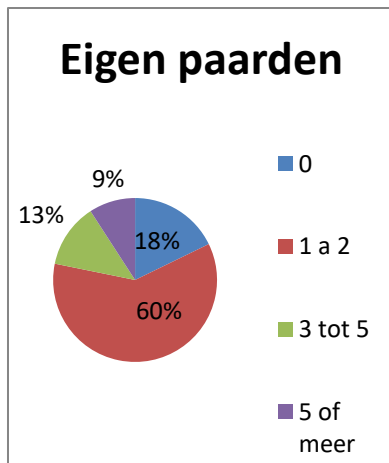
Discipline	Leeftijdsklasse	Aantal papier	Aantal fysiek	Aantal totaal	Procent van totaal N totaal = 63
Springen	< 10	0	0	0	0,0%
	10 < 20	5	24	29	46,0%
	20 < 30	5	20	25	39,7%
	30 < 40	1	3	4	6,3%
	> 40	0	5	5	7,9%

Tabel 6 Leden die recreatief rijden ingedeeld naar leeftijdsklasse

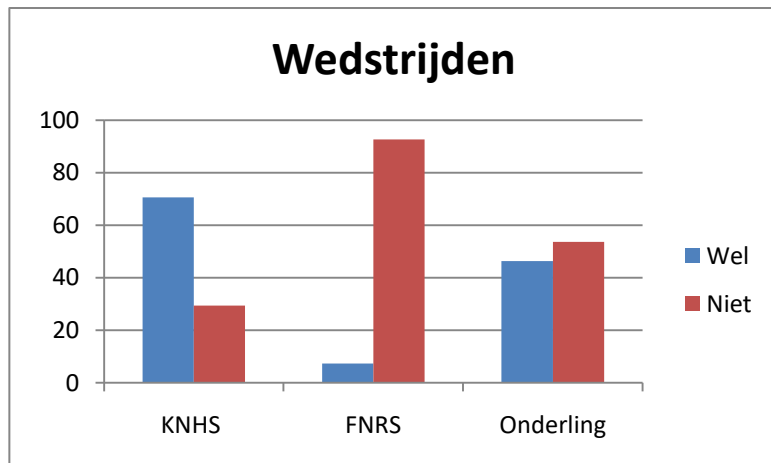
Discipline	Leeftijdsklasse	Aantal papier	Aantal fysiek	Aantal totaal	Procent van totaal N totaal = 14
Recreatief	< 10	0	0	0	0,0 %
	10 < 20	1	3	4	28,6%
	20 < 30	0	4	4	28,6%
	30 < 40	1	2	3	21,4%
	> 40	1	1	2	14,2%

Daarna is deze sporters gevraagd of zij beschikken over een of meerdere eigen paarden en hoeveel dit er zijn. Het overgrote deel hiervan, 60,1%, beschikt over 1 of twee paarden. Toch beschikt ook bijna 18% niet over een eigen paard.

Ook werd voor deze deelvraag de geënquêteerden gevraagd of zij KNHS, FNRS en onderlinge wedstrijden rijden. Van de 228 mensen die op de vraag voor KNHS wedstrijden antwoorden gaven 161 mensen (70,6%) aan wel KNHS wedstrijden te rijden. Hiermee kwamen ze ruim boven de FNRS wedstrijden (7,3% wel) en de onderlinge wedstrijden (46,3% wel) uit.

Afbeelding 13 Aantal eigen paarden

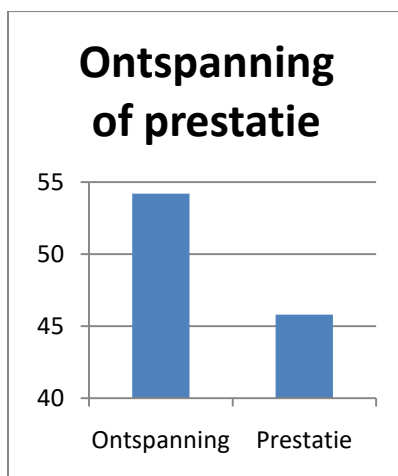

Afbeelding 14 Type wedstrijden

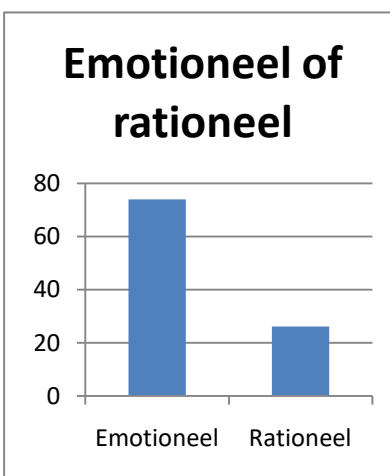
Tot slot is er bij deze deelvraag gekeken naar het type paardensporter waar de geënquêteerden zich zelf zouden indelen. Dit is allereerst de vraag of zij een prestatiegerichte of ontspanningsgerichte ruiter zijn. Het antwoord hierop was aardig gemiddeld. 54,2% gaf aan een ontspanningsgerichte ruiter te zijn en 45,8 % gaf het tegengestelde aan.

Bij de vraag of de ruiters emotioneel of rationeel waren gaf het grootste deel, 73,9%, aan een emotionele band te hebben met hun paard.

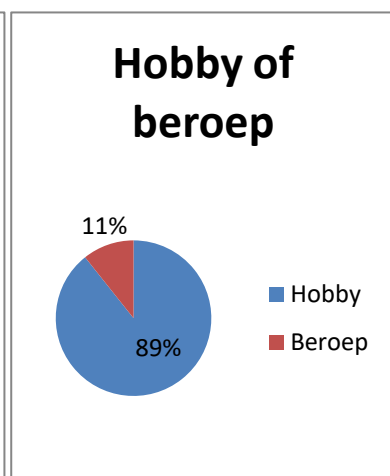
Als laatste werd de ruiters gevraagd of zij hobbymatige ruiter zijn of een beroepsmatige. Hierbij was het overgrote deel hobbymatig (89,3%).

Afbeelding 15 OG of PG

Afbeelding 16 R of E

Afbeelding 17 Hobby of beroep

Wanneer we de gegevens over ontspanningsgericht of prestatiegericht gaan samenvoegen met de gegevens over emotioneel of rationele ruiters komt de volgende tabel naar voren. Het grootste deel van de ruiters is ontspanningsgericht-emotioneel met 44,6% opgevolgd door prestatiegericht-emotioneel met 30,0%.

Tabel 7 Type paardensporter

Type paardensporter	Aantal (N totaal = 253)	Percentage
Ontspanning – Emotioneel	113	44,6%
Ontspanning – Rationeel	24	9,5%
Prestatie – Emotioneel	76	30,0%
Prestatie -Rationeel	40	18,8%

3.2 Deelvraag 2 :

Wat wordt er door de hippische sporters verwacht van een paardensportvereniging?

Wat er verwacht wordt van een paardensportvereniging kan per ruiter verschillen. Dit heeft vaak te maken met het type sporter. Hierdoor is deze deelvraag op verschillende manieren gevraagd. Aan sporters die wel lid zijn is gevraagd waarom zij lid zijn. Aan sporters die niet lid zijn is onder andere gevraagd waarom zij geen lid zijn en wat er aangepast moet worden voordat zij lid zouden worden.

Allereerst is het belangrijk om te kijken waarom de Overijsselse ruiters en amazones lid zijn van hun paardensport vereniging. In tabel 8 is te zien dat ruiters hierin al kunnen verschillen. Opvallend hierin is dat de meeste mensen toch lid zijn van een vereniging om wedstrijden te kunnen rijden en gebruik te maken van de accommodatie. Daarnaast zijn meer mensen, procentueel gezien, lid voor de samenhangigheid dan voor de verenigingslessen.

Tabel 8 Redenen om lid te zijn van een vereniging

Reden	Wel N	Wel %	Niet N	Niet %	Totaal N
Voor wedstrijden	140	92,7	11	7,3	151
Voor de samenhangigheid	91	61,5	57	38,5	148
Voor gebruik accommodatie	103	68,7	47	31,3	150
Voor de verenigingslessen	92	60,9	59	39,1	151

Omgekeerd is daarna gevraagd aan paardensporters die geen lid zijn van een vereniging waarom zij dat niet zijn. Uit tabel 9 kan herleid worden wat er aangepast zou moeten worden om meer leden te kunnen trekken. Bij deze vraag was het meest gegeven antwoord dat deze mensen geen lid zijn omdat verenigingen te wedstrijd gericht werken.

Tabel 9 Redenen om geen lid te zijn van een vereniging volgens niet-leden

Reden	Eens N	Eens %	Oneens N	Oneens %	Totaal N
Te duur	21	35	39	65	60
Niet mijn discipline	23	38,3	37	31,6	60
Te wedstrijdgericht	31	51,6	29	48,3	60
Veel vrijwilligerswerk	13	22	46	78	59
Afstand en bereikbaarheid	18	29,5	43	70,5	61

Vervolgens is er aan de leden en niet-leden gevraagd wat zij zouden verwachten van een vereniging. Hierop zijn de volgende antwoorden gegeven die te zien zijn in tabel 10. Wat door de meeste personen van een vereniging verwacht wordt is dat er ook ruimte is voor recreatieve ruiters. Met 93,5 procent die het hier mee eens is (40,6 % helemaal mee eens en 52,9 % mee eens). Ook vinden ruiters het belangrijker dat een vereniging de ruiters traint om zichzelf te ontplooiën (totaal 84,4%) dan traint voor wedstrijden (totaal 58,6%)

Tabel 10 Verwachtingen van ruiters en amazones

Ik verwacht van een vereniging									
	Helemaal eens		Eens		Oneens		Helemaal oneens		N totaal
	N =	%	N =	%	N =	%	N =	%	N =
Trainen wedstrijden	37	19,9	72	38,7	64	34,4	13	7,0	186
Trainen ontplooiën	73	39,2	84	45,2	25	13,4	6	3,2	188
Sociale contacten	34	18,1	104	55,3	44	23,4	6	3,2	188
Faciliteren accommodatie	46	24,7	99	53,2	37	19,9	4	2,2	186
Recreatieve ruiters	76	40,6	99	52,9	10	5,3	2	1,1	187
Nevenactiviteiten	64	34,2	90	48,1	31	16,6	2	1,1	187
Band paard en ruiter	56	29,8	88	46,8	41	21,8	3	1,6	188

Ook is deze vraag gesteld aan de verenigingen. Wat denken verenigingen wat leden van een vereniging verwachten. Hierbij zie je dat verenigingen toch meer verwachten dat leden getraind willen worden voor wedstrijden met totaal 76,0% (waarvan 32,0% helemaal eens, en 44,0% eens).

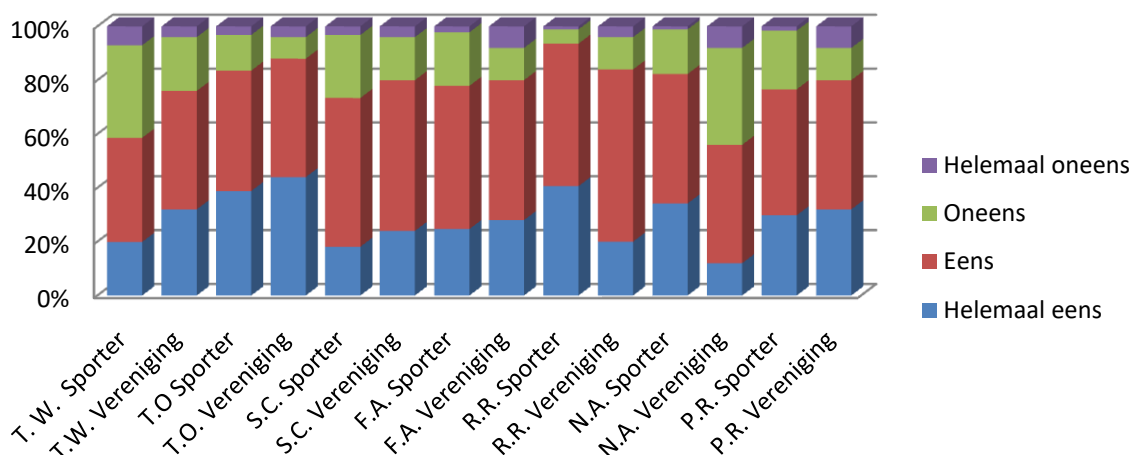
Tabel 11 Verwachtingen van verenigingen

Wij denken dat onze leden van ons verwachten									
	Helemaal eens		Eens		Oneens		Helemaal oneens		N totaal
	N =	%	N =	%	N =	%	N =	%	-
Trainen voor wedstrijden	8	32,0	11	44,0	5	20,0	1	4,0	25
Trainen om ontplooiën	11	44,0	11	44,0	2	8,0	1	4,0	25
Sociale contacten	6	24,0	14	56,0	4	16,0	1	4,0	25
Faciliteren accommodatie	7	28,0	13	52,0	3	12,0	2	8,0	25
Ruimte recreatie	5	20,0	16	64,0	3	12,0	1	4,0	25
Nevenactiviteiten	3	12,0	11	44,0	9	36,0	2	8,0	25
Band paard en ruiter	8	32,0	12	48,0	3	12,0	2	8,0	25

Wanneer je tabel 10 en tabel 11 samenvoegt in een grafiek komen de verschillen hierin duidelijk naar voren. Hierbij zijn de onderwerpen afgekort naar 2 letters in volgorde van vorige tabellen. Opvallend hierin zijn de verschillen bij vraag naar training voor wedstrijden die bij verenigingen veel hoger wordt ingeschat dan dat de sporters zelf aangeven dit belangrijk te vinden.

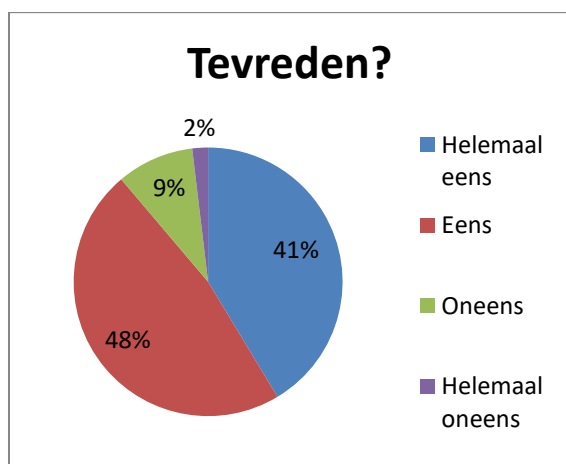
Ook is in deze afbeelding te zien dat leden verwachten dat er door een vereniging nevenactiviteiten georganiseerd worden terwijl verenigingen dit minder belangrijk vinden. Verenigingen vinden het daarnaast minder belangrijk dan de ruiters zelf om ruimte te bieden voor recreatieve leden.

Verwachtingen vereniging door ruiter en vereniging

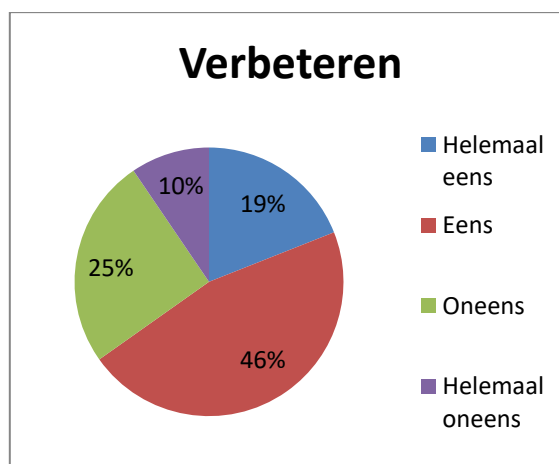

Afbeelding 18 Vergelijking van sporters en verenigingen

Voor deze deelvraag is er ook gekeken naar de tevredenheid van de verenigingsleden in Overijssel. Allereerst is hen gevraagd of zij tevreden zijn bij hun huidige vereniging en vervolgens of zij vinden dat hun vereniging nog iets zou kunnen aanpassen om te verbeteren. De meeste leden geven dan ook aan tevreden te zijn bij hun vereniging, totaal 88,9% (41,4% helemaal eens en 47,5% een). Echter geeft ook meer dan de helft (65,2%) aan dat er nog wel wat verbeterd zou kunnen worden bij de vereniging.

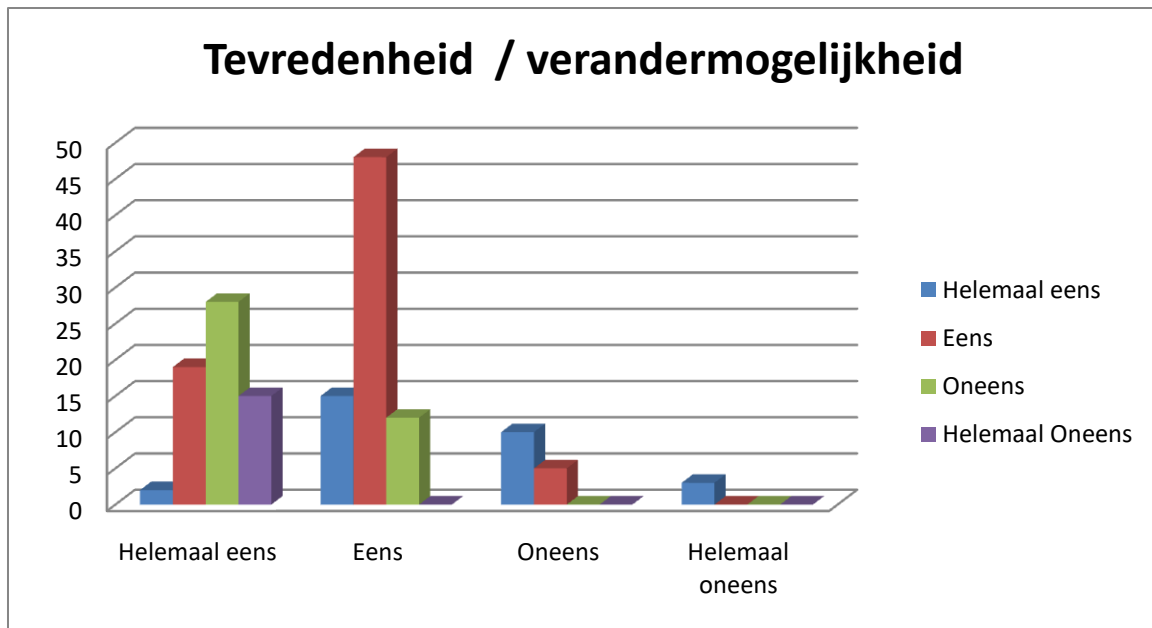

Afbeelding 19 Tevredenheid

Afbeelding 20 Verbetermogelijkheden

Ook deze twee vragen zijn gecombineerd om te kijken of tevreden leden ook graag veranderingen zien bij hun vereniging in afbeelding 21. Hierbij zie je op de horizontale as de tevredenheid van de ruiters en op de verticale as mate waarin zij het nodig vinden dat er aanpassingen moeten plaatsvinden bij hun vereniging. Opvallend hieraan is dat zelfs bij de ruiters die heel tevreden zijn bij hun vereniging (41,4%), toch een deel van de ruiters aan geeft het helemaal eens (3,1%) of eens (29,7%) te zijn met dat hun vereniging toch nog wat zou kunnen veranderen.

Afbeelding 21 Tevredenheid / verandermogelijkheden

Tot slot is gevraagd waarom leden dan niet tevreden zijn bij hun vereniging. Hierbij liepen de antwoorden aardig uiteen. Het vaakst werd aangegeven dat de organisatie ofwel het bestuur slecht was. Ook het doen van veel vrijwilligerswerk en een matige lesindeling waarbij ruiters niet verder kwamen werden genoemd. De antwoorden zijn te zien in onderstaande tabel 12.

Tabel 12 Ontevredenheidsredenen

Niet tevreden omdat:		
Communicatie	N = 2	8,0%
Slechte organisatie	N = 7	28,0%
Weinig georganiseerd	N = 1	4,0%
Samenhangigheid / sfeer slecht	N = 2	8,0%
Bakgebruik niet mogelijk	N = 2	8,0%
Weinig inzet van leden	N = 2	8,0%
Veel vrijwilligerswerk	N = 4	16,0%
Onderhoud slecht	N = 1	4,0%
Lesindeling slecht	N = 4	16,0%

3.3 Deelvraag 3:

Welke toekomstopties zijn er voor hippische verenigingen?

Om te kijken wat verenigingen in de toekomst zouden kunnen aanpassen is er allereerst gekeken naar wat de huidige verenigingen aanbieden. Hier zie je dat aan de reguliere disciplines zoals dressuur en springen bijna overal wel aangeboden wordt, maar de overige disciplines matig tot niet worden aangeboden. Ook werd er gevraagd wat zij verder aanbieden aan hun leden. Hierbij kwamen de verenigingslessen met 92,0% het sterkste naar voren.

Tabel 13 Aanbod disciplines

Welke disciplines worden er aangeboden bij de verenigingen						N totaal = 30
Dressuur	Wel	N = 28	93,3 %	Niet	N = 2	6,7 %
Springen	Wel	N = 28	93,3 %	Niet	N = 2	6,7 %
Eventing	Wel	N = 4	13,3 %	Niet	N = 26	86,7 %
Draf en mensport	Wel	N = 0	0,0 %	Niet	N = 20	100,0 %
Mennen	Wel	N = 8	26,7 %	Niet	N = 22	73,3 %
Recreatief	Wel	N = 9	30,0 %	Niet	N = 21	70,0 %
Voltige	Wel	N = 0	0,0 %	Niet	N = 30	100,0 %
Western	Wel	N = 0	0,0 %	Niet	N = 30	100,0 %

Tabel 14 Aanbod overig

Wij bieden het volgende aan						
Verenigingslessen	Eens	N = 23	92,0 %	Oneens	N = 2	8,0 %
Wedstrijden	Eens	N = 22	88,0 %	Oneens	N = 3	12,0 %
Clinics	Eens	N = 6	31,6 %	Oneens	N = 13	68,4 %
Locatie andere evenem.	Eens	N = 10	50,0 %	Oneens	N = 10	50,0 %
Activiteiten buiten sport	Eens	N = 12	63,2 %	Oneens	N = 7	36,8 %

Ook is er gekeken naar de grootte van de verenigingen in Overijssel. Hierbij is gevraagd hoeveel leden de verenigingen hebben. Zeer opvallend was dat niet alle verenigingen wisten hoeveel leden zij hadden. De meeste verenigingen hadden tussen de 40 tot 60 leden. Het gemiddelde van het aantal leden ligt op 59,2 lid. Dit is te zien in tabel 15.

Tabel 15 Aantal leden

Hoeveel leden heeft uw vereniging	N totaal = 30	
0 tot 20	N = 2	6,6 %
20 tot 40	N = 6	20,0 %
40 tot 60	N = 7	23,3 %
60 tot 80	N = 4	13,3 %
80 tot 100	N = 3	10,0 %
Meer dan 100	N = 3	10,0 %
Weet ik niet.	N = 5	16,7 %

Daarna is er aan de verenigingen gevraagd waar zij voor staan door middel van het vragen naar hun missie. Ook hierbij wisten niet alle verenigingen wat de missie van hun vereniging was. Deze vraag is als openvraag gesteld. Hierbij zijn de antwoorden ingedeeld naar categorieën. Een vereniging kan dan ook in meerdere categorieën zijn ingedeeld. Hier is gekeken naar de unique selling points naast “het aanbieden van paardensport” wat in alle missies vermeld was. Opvallend was dat er 2 verenigingen niet wisten wat hun missie of visie was. Dit is te zien in tabel 16 op de volgende pagina.

Tabel 16 Missie en visie

Missie en visie			
Bevorderen/ stimuleren	N = 7	Recreatieruiters kansen bieden	N = 1
Vrijblijvend en toegankelijk	N = 5	Kwaliteit lessen aanbieden	N = 2
Gezelligheid	N = 6	Goed bezig zijn met paard	N = 1
Wedstrijdruiters kansen bieden	N = 1	Geen missie?	N = 2

Daarna is er gekeken naar wat verenigingen in het verleden al aan samenwerkingsverbanden hebben gehad en waar ze in de toekomst voor open staan. Opvallend hieraan is dat in de toekomst verenigingen niet allemaal openstaan voor samenwerkingsverbanden. Vooral samenwerken met Staatsbosbeheer zien de verenigingen in de toekomst niet zitten (80,0%). Het meest positief staan zij tegenover subsidies. In de toekomst wil 78,3% hier mee werken.

Tabel 17 Samenwerkingsverbanden

Samenwerkingsverbanden									
	Verleden wel, toekomst niet		Verleden wel, toekomst wel		Verleden niet, toekomst niet		Verleden niet, toekomst wel		N totaal
	N =	%	N =	%	N =	%	N =	%	
Andere verenigingen	1	4,2	10	41,7	7	29,2	6	25,0	24
Onderwijsinstellingen	0	0,0	5	20,8	12	50,0	7	29,2	24
Met investeerders	2	8,0	7	28,0	14	56,0	2	8,0	25
Staatsbosbeheer	0	0,0	2	8,0	20	80,0	3	12,0	25
Subsidies	0	0,0	12	52,2	5	21,7	6	26,1	23

Ook is er aan de sporters gevraagd wat zij op dit moment missen bij hun vereniging. In een openvraag konden zij hierover hun mening geven. Hierbij werden de volgende antwoorden gegeven. Het vaakst werd aangegeven dat de samenhang of sfeer beter kon. Hierbij werd vaak gezegd dat paardensport erg individueel is en juist een vereniging is om het minder individueel te maken. Daarna werd het vaakst gepraat over meer organiseren. Hierbij ging het niet alleen om wedstrijden, maar ook om andere dingen zoals clinics, buitenritten en andere gezamenlijke dingen. Ook werd meerdere malen aangegeven dat ruiters vaak niet tevreden waren met de lessen en lesindelingen gezien deze vaak niet op niveau waren.

Tabel 18 Aanpasmogelijkheden

Wat zou uw vereniging kunnen aanpassen, toevoegen of verbeteren?			
Meer organiseren	N = 12	Samenhang / sfeer	N = 13
Veiligheid/licht	N = 1	Modern/professioneler	N = 3
Geldstromen duidelijk	N = 2	Openheid / communicatie	N = 9
Leden/vrijwilligers werven	N = 4	Investeren accommodatie	N = 8
Andere lesindelingen	N = 11	Prijs/kwal/werk verhouding	N = 8
Ander bestuur	N = 2	Overig	N = 3

Daarnaast is er aan de ruiters die geen lid zijn van een vereniging gevraagd waarom zij geen lid zijn van een vereniging en wat er zou moeten veranderen voordat zij lid zouden worden. Hieruit kwam tabel 19 waaruit weer naar voren kwam dat het grootste knelpunt ligt bij dat verenigingen te wedstrijdgericht zijn. Daarnaast gaven leden in een openvraag aan dat zij graag zouden willen zien dat welzijn van het paard meer voorop zou moeten worden gesteld. Daarbij gaf 73,1 % wel lid te willen worden indien verenigingen zich zouden aanpassen naar hun wensen.

Tabel 19 Redenen om geen lid te zijn

Waarom bent u geen lid?						N totaal = 3*60,59,61
Te duur	Eens	N = 21	35 %	Oneens	N = 39	65 %
Niet mijn discipline	Eens	N = 23	38,3 %	Oneens	N = 37	61,6 %
Te wedstrijdgericht	Eens	N = 31	51,6 %	Oneens	N = 29	48,3 %
Vrijwilligerswerk	Eens	N = 13	22 %	Oneens	N = 46	78 %
Afstand en bereikbaarh.	Eens	N = 18	29,5 %	Oneens	N = 43	70,5 %

Daarnaast is er ook aan ruiters gevraagd die nog geen lid zijn van een vereniging wat er zou moeten veranderen voordat zij lid zouden worden van een vereniging. Hier werd het vaakst aangegeven dat welzijn voorop zou moeten staan en het niet zo wedstrijdgericht zou moeten zijn. De andere gegeven antwoorden zijn te vinden in tabel 20.

Tabel 20 Veranderen voor nieuwe leden

Voordat ik lid wordt van een vereniging zou eerst het volgende moeten worden aangepast			
Welzijn voorop	N = 7	Prijs omlaag	N = 5
Niet wedstrijdgericht	N = 6	Bereikbaarheid – geen trailer	N = 5
Aandacht voor iedereen	N = 1	Andere disciplines	N = 1
Vaccinatieplicht weg	N = 1	Betere sfeer	N = 1
Geen eigen paard nodig	N = 5	Minder verplichtingen	N = 1

Hoofdstuk 4 Discussie

Het doel van dit afstudeerwerkstuk is ondervinden waar de ruiters en amazones vraag naar hebben aan paardensportverenigingen in Overijssel en wat deze verenigingen kunnen aanpassen om aan hun wensen en eisen te kunnen voldoen.

4.1 Beoordeling onderzoek

Onderzoek paardensporters in Overijssel

Het eerste onderzoek, voor de paardensporters in Overijssel, is een grotere respons behaald dan verwacht. In plaats van de gewenste 164 respondenten hebben hierop 253 respondenten hun mening losgelaten. Het onderzoek heeft voornamelijk online plaatsgevonden en is dan ook gedeeld via sociale media (Facebook en WhatsApp) en via de mail van verenigingen. Doordat de keuze gemaakt is om de enquête via sociale media te delen zijn veel van de respondenten uit persoonlijke kring. Omdat ik zelf fanatiek wedstrijdruiter ben, net als velen uit mijn vriendenkring, verwacht ik dat dit de enquête resultaten enigszins beïnvloed heeft.

Wat achterafgezien zeker anders had gekund is het bereiken van de niet-verenigingsleden. Dit had voor meer informatie kunnen zorgen voor mogelijke nieuwe klanten voor verenigingen. Voor deze enquête heb ik alle mogelijke verenigingen in Overijssel aangeschreven om de enquête door te sturen naar hun leden. Daarnaast heb ik één manege gevonden die bereid was om de enquête door te sturen naar hun klanten. Hierbij heb ik gemerkt dat maneges voorzichtiger zijn met doorsturen omdat zij geen klanten willen kwijtraken.

Wanneer dit onderzoek opnieuw gedaan zou moeten worden zou er actiever naar respondenten gezocht moeten worden die geen verenigingslid zijn. Hiervoor zou ik zelf meer maneges en pensionstallen fysiek moeten benaderen en personen zelf aanspreken. Het nadeel hiervan is dat wederom niet de gehele doelgroep bereikt wordt.

Onderzoek paardensportverenigingen in Overijssel

Het uitgevoerde onderzoek is goed verlopen. De voorbespreking met de drie verenigingen (H.V. Heemruiters, Menvereniging de Heemruiters en PSV Lierderholthuis) verliep goed. De verenigingen waren enthousiast over mijn enquête maar gaven aan dat niet alle vragen even makkelijk waren. Deze verenigingen wisten niet hun missie en visie, het ledenaantal, het aantal wedstrijden en het gemiddelde aantal deelnemers per wedstrijd uit hun hoofd. Hierdoor heb ik er voor gekozen om deze vragen in de enquête als niet verplicht in te vullen te bestempelen om te voorkomen dat enquêtes werden gestopt bij deze vragen. Een volgende keer zou ik deze vragen dan ook in plaats van open vragen als meerkeuzevragen geven en indelen in categorieën.

Helaas hebben niet alle verenigingen dit doorgehad waardoor veel vroegtijdig gestopt zijn met de enquête. Hierdoor is er een groot respons verschil per vraag. Ook is de validiteit van 80% bij 86 enquêtes niet gehaald. Verwacht is dat verenigingen, ondanks dat het anoniem is, hun gegevens liever niet willen delen omdat zij bang zijn voor negatieve gevolgen. Ook was het maar mogelijk om van 96 van de 177 verenigingen contactgegevens te krijgen. Hierdoor is dan ook dat het target van een respons van minimaal 86 verenigingen niet gehaald. Dit kan mede komen doordat paardensportregio Overijssel geen medewerking heeft verleent waardoor ik vanuit deze regio ook geen hulp heb mogen ofwel kunnen ontvangen bij mijn onderzoek. Dit heb ik als groot knelpunt ervaren omdat niet alle verenigingen goed bereikbaar zijn en wanneer paardensportregio Overijssel mij gesteund had mijn bereik veel groter had kunnen zijn. Hier zou ik dan ook de volgende keer zeker anders te werk gaan.

Tot slot waren er enkele tekortkomingen in mijn enquête. Sommige vragen in de enquête waren niet toereikend omdat de reden waarom verenigingen iets vinden niet altijd goed naar voren is gekomen.

4.2 Beoordeling resultaten

Wat voor type paardensporters heeft provincie Overijssel?

Uit eigen onderzoek is gebleken dat 93% van de paardensporters vrouw is en dat de gemiddelde leeftijd van de paardensporter 26,9 jaar oud is. Dit komt aardig overeen met het onderzoek van de HAS Hogeschool waaruit is gebleken dat in 2017 97,4% van de paardensporters vrouwelijk was en de gemiddelde leeftijd van de paardensporter tussen de 24 en 27 jaar was.

Wat in Overijssel duidelijk naar voren komt is dat in deze regio de ruiters nog erg prestatie gericht zijn. Dit is te zien aan het feit dat uit de enquête naar voren komt dat 45,8 % van de geënquêteerde zichzelf prestatiegericht noemt. Bij het landelijke onderzoek van de HAS Hogeschool is dit slechts 28%. Ook noemen de ruiters zich in deze regio vaker rationeel, 26,1%, dan dat landelijk de ruiters doen, 15%.

Uit het gedane onderzoek is gekomen dat er veel wedstrijdsporters in Overijssel zijn. Deze sporters bevinden zich voornamelijk in de disciplines dressuur en springen. Deze wedstrijdsporters zijn met 70,6% voornamelijk op KNHS wedstrijden te vinden. Wanneer je dit vergelijkt met het landelijke percentage (500.000 paardensporters waarvan +/- 181.000 KNHS leden = 36,2% KNHS lid) zie je dan ook dat het percentage uit eigen onderzoek veel hoger ligt. Verwacht wordt dat het percentage wedstrijdsporters in het eigen onderzoek vertekend naar boven toe doordat verenigingsleden en wedstrijdsporters gemakkelijker te bereiken waren zoals in paragraaf 4.1 is toegelicht.

Wat wordt er door de hippische sporters verwacht van een paardensportvereniging?

De meeste ruiters geven aan dat zij van een vereniging verwachten dat de vereniging hun leden traint om zichzelf te ontplooiën. Wanneer je dit bekijkt vanuit de piramide van Maslow is dit de absolute top. Voordat je in de top van de piramide komt moet je over alle onderstaande lagen beschikken.

Wanneer vergeleken wordt wat paardensporters verwachten van een vereniging en wat verenigingen denken wat sporters graag willen zie je enkele verschillen naar voren komen. Opvallend hierin is dat verenigingen het percentage trainen voor wedstrijden bij de verenigingen hoger ligt dan bij de paardensporters. Ook geven leden een hoger percentage aan de verwachting dan er nevenactiviteiten worden aangeboden dan dat verenigingen doen. Hiermee in lijn staat dan ook dat verenigingen de ruimte voor recreatieve ruiters minder belangrijk vinden dan dat de leden dit vinden. Dit verkeerde beeld kan komen doordat verenigingen vaak niet jaarlijks pijlen wat hun leden willen zoals ook uit het onderzoek van het Mulier instituut naar voren kwam.

Over het algemeen zijn de verenigingsleden in Overijssel tevreden met hun vereniging. Waar 88,9% dit dan ook aangeeft zijn er daarnaast zeker nog punten om de ledentevredenheid te kunnen verhogen en eventueel nieuwe leden aan te trekken.

Welke toekomstopties zijn er voor hippische verenigingen?

Met de Overijsselse verenigingen gaat het nog niet zo slecht als gedacht werd. De verenigingen geven zelf aan positief tegen de toekomst aan te kijken (12,0% helemaal mee eens en 64,0% mee eens), financieel sterk te staan (16,0% helemaal mee eens en 64,0% mee eens) en nog zeker 5 jaar te bestaan (36,0% helemaal mee eens en 56,0% mee eens). Tot slot geven zij aan een stabiel ledenaantal te hebben (16,7% helemaal mee eens en 66,7% mee eens). En met een gemiddeld ledenaantal van 59,2 zitten zij ruim boven het gemiddelde van vorig jaar van 33,9 leden per vereniging.

Wel ontbreekt bij enkele verenigingen een duidelijke koers. Van de geënquêteerde verenigingen bleek dat 6,7% van de verenigingen niet wist wat hun missie of visie was. Daarnaast hebben enkele verenigingen dan ook geen duidelijke of concrete missie of visie waardoor het uitzetten van toekomstplannen moeilijk is. Dit komt overeen met het onderzoek van het Mulier instituut waar 36,0% van de verenigingen niet beschikt over een (concrete) missie of visie.

Ook al zijn de ruiters in Overijssel erg tevreden met hun vereniging wordt er door de leden aangegeven dat er nog dingen zijn waar verenigingen zich in zouden kunnen verbeteren. Zelfs van de leden die helemaal tevreden zijn bij hun vereniging geeft toch nog iets meer dan 30% aan verandermogelijkheden bij hun vereniging te zien. Hier wordt voornamelijk genoemd dat de sfeer toch beter zou moeten en er meer georganiseerd moet worden. Hierbij worden niet alleen wedstrijden bedoeld, maar ook voornamelijk de fun activiteiten zoals clinics, buitenritten en dagjes uit.

Ook zijn er mogelijkheden bij het winnen van nieuwe leden. Zoals het uit het onderzoek is gebleken is dat van de ondervraagde ruiters die zichzelf indelen in de discipline recreatief slechts 25,9% lid is van een vereniging. Verwacht is dat dit percentage in werkelijkheid hoger ligt om de eerder genoemde reden dat paardensporters die wel lid zijn van een vereniging gemakkelijker te bereiken waren. De ruiters die op dit moment nog geen lid zijn van een vereniging hebben aangegeven hier wel voor open te staan wanneer er zaken worden aangepast. Hierbij is het belangrijk om te kijken naar hoe we welzijn van het paard voorop kunnen stellen en minder wedstrijdgericht kunnen trainen.

Wanneer er gekeken wordt naar toekomstmogelijkheden in samenwerkingsverbanden kijken verenigingen hier opvallend vaak negatief tegenaan. 50% van de verenigingen wil in de toekomst niet samenwerken met onderwijsinstellingen, 64% wil niet samenwerken met investeerders, 80% wil niet samenwerken met Staatsbosbeheer en 30% wil niet samenwerken met andere verenigingen. Zoals het NOC*NSF, Sport Service Overijssel en het Mulier Instituut aangeven is samenwerking belangrijk omdat daarmee synergie gecreëerd wordt die van belang is in de paardensector. Het is dan ook opvallend dat verenigingen niet positief tegenover het beleid van het NOC*NSF, Sportservice Overijssel en het onderzoek van het Mulier Instituut staan. Wanneer verenigingen hier negatief tegenover staan is dit erg lastig. Helaas is er in de enquête niet gevraagd waarom verenigingen deze samenwerkingsverbanden niet willen in de toekomst.

Hoofdstuk 5 Conclusie en aanbevelingen

Het doel van dit afstudeerwerkstuk is ondervinden wat de wensen en behoeftes zijn van de ruiters en amazones in Overijssel betreffende paardensportverenigingen. En wat de paardensportverenigingen in Overijssel kunnen aanpassen om aan hun wensen en eisen te voldoen. Dit wordt onderzocht om de hoofdvraag: **“Hoe kan het bestaansrecht van hippische sportverenigingen in Overijssel in de toekomst versterkt worden?”**, te kunnen beantwoorden. Dit is onderzocht aan de hand van drie deelvragen. In dit hoofdstuk zullen al deze vragen beantwoord worden en zal er een aanbeveling geschreven worden voor de hippische verenigingen in Overijssel.

Wat voor type paardensporters heeft provincie Overijssel?

Zoals landelijk bekend is zijn ook in Overijssel de meeste paardensporters vrouwelijk, met een gemiddelde leeftijd van 26,9 jaar oud. Deze Overijsselse hippische sporters rijden voornamelijk dressuur, springen en recreatief. Paardensporters in Overijssel zijn voornamelijk ontspanningsgerichte emotionele ruiters zoals ook uit landelijk onderzoek is vastgesteld. Zij stellen de band met hun paard voorop. In vergelijking met landelijk onderzoek is het verschil tussen het percentage en ontspanningsgerichte ruiters kleiner wat inhoudt dat er in Overijssel in verhouding meer prestatiegerichte ruiters zijn.

Paardensporters in Overijssel zijn ook zeer tevreden met hun vereniging. Zij willen zichzelf bij een vereniging graag ontplooien wat aangeeft dat zij in de hoogste laag van de piramide van Maslow zitten. Met voornamelijk hobbyruiters in deze omgeving beschikken de meeste ruiters toch over één of twee paarden.

Naast de 69% van de ruiters die wel lid zijn van een vereniging heeft Overijssel ook nog 31% aan ruiters die nog geen lid zijn van een vereniging. Zij zijn vaak geen lid omdat zij vinden dat verenigingen te wedstrijdgericht zijn.

Wat wordt er door de hippische sporters verwacht van een paardensportvereniging?

Zoals eerder genoemd zijn hippische sporters in Overijssel erg tevreden. Het belangrijkste wat zij van hun vereniging verwachten is dat zij getraind worden om zichzelf te ontplooien. Daarnaast wordt een goede sfeer erg belangrijk gevonden.

Deze verwachtingen van de leden staan niet in lijn met wat de vereniging denkt wat de leden willen. Waar leden aangeven graag voornamelijk trainen om zichzelf te ontplooien denken verenigingen dat leden getraind willen worden voor wedstrijden. Ook verwachten veel leden dat verenigingen ook nevenactiviteiten organiseren naast wedstrijden en verenigingslessen terwijl vereniging niet weten dat hun leden dit willen.

Het grootste deel van de hippische sporters in Overijssel is wel tevreden bij hun vereniging. Echter geeft meer dan de helft aan dat er nog wel wat verbeterd zou kunnen worden bij hun vereniging. Hierbij wordt voornamelijk bedoeld op het organiseren van meer activiteiten, het verbeteren van de sfeer en samenhang binnen de vereniging en het verbeteren van de kwaliteit van lessen en lesindelingen.

Welke toekomstopties zijn er voor hippische verenigingen?

Zoals in de vorige deelvraag naar voren komt lijken verenigingen niet altijd precies te weten wat hun leden van de vereniging verwachten. Uit onderzoek is ook gekomen dat niet alle verenigingen een duidelijke missie of visie hebben. Hierdoor hebben zij ook geen duidelijke koers wat het lastig maakt om zich als vereniging te onderscheiden.

Belangrijk is dan ook om een duidelijke missie en visie te vormen en hier de koers van de vereniging uit te slaan. De toekomstopties zullen dan ook bepaald worden door de koers die de verenigingen willen maken.

Ook liggen er toekomstmogelijkheden in samenwerkingsverbanden. Hierbij moet er voornamelijk gekeken worden naar samenwerkingsverbanden met andere verenigingen, onderwijsinstellingen, investeerders en subsidieverstrekkers. Uit het onderzoek is gekomen dat verenigingen hier niet positief tegenover staan. Dit is natuurlijk erg jammer want je loopt hierdoor vele voordelen mis. Onder andere de synergie die ontstaat, de reclame die het kan meebrengen en de financiële voordelen die uit samenwerkingsverbanden ontstaan.

Tot slot kan er nog gekeken worden naar de mogelijkheid om nieuwe leden aan te trekken. Vele recreatieve ruiters zijn op dit moment nog geen lid bij een vereniging. Door hen ook aan te trekken kan het ledenaantal vergroot worden waardoor het bestaansrecht van verenigingen in de toekomst versterkt kan worden.

Hoe kan het bestaansrecht van hippische sportverenigingen in Overijssel in de toekomst versterkt worden?

De aanbevelingen die gedaan worden zijn gelijk het antwoord op de hoofdvraag : **“Hoe kan het bestaansrecht van hippische sportverenigingen in Overijssel in de toekomst versterkt worden?”**

Het bestaansrecht van hippische sportverenigingen kan versterkt worden door enkele veranderingen in het aanbod en de koers van de verenigingen. Dit zijn de toekomstopties voor de verenigingen.

Uit het onderzoek is gebleken dat verenigingen vaak geen concrete missie en visie hebben. Dit komt overeen met het landelijke onderzoek. Wil een vereniging een koers kunnen uitzetten zouden zij een missie en visie moeten vormen. Ook is gebleken dat verenigingen niet goed in kaart hebben wat de wensen en behoeftes van hun leden zijn. Ondanks dat dit een landelijk probleem is, slechts 55% van de verenigingen peilt jaarlijks wat er onder de leden leeft, zou het onderzoeken van wensen en behoeftes van leden zorgen voor het versterken van het bestaansrecht van de vereniging. Aan de hand van de gekozen koers zijn er enkele mogelijkheden die verenigingen kunnen toepassen om de tevredenheid te verhogen. Voorbeelden hiervan kunnen zijn het organiseren van nevenactiviteiten zoals clinics of uitjes voor leden dit kan op korte termijn al gerealiseerd worden. Met dit laatste wordt ook het knelpunt samenhangendheid en een betere sfeer aangepakt wat op lange termijn weer zorgt voor nog blijere leden.

Ten tweede kunnen verenigingen samenwerkingsverbanden opzoeken. Het NOC*NSF, Sportservice Overijssel en het Mulier Instituut geven dit dan ook als speerpunt aan. Samenwerkingsverbanden kunnen voor verschillende voordelen zorgen in de vorm van synergie, reclame en financiële voordelen. Het samenwerken met andere verenigingen kan er voor zorgen dat er makkelijker activiteiten georganiseerd kunnen worden omdat er meer vrijwilligers zijn en kosten gedeeld kunnen worden. Ook het samenwerken met onderwijsinstellingen kan zorgen voor meer vrijwilligers en daarnaast kunnen daaruit ook nieuwe leden ontstaan. Investeerders en subsidieverstrekkers kunnen zorgen voor een financiële bijdrage die het organiseren van activiteiten gemakkelijker maakt en de continuïteit van verenigingen op lange termijn vergroot. Samenwerkingsverbanden kunnen slechts voor één wedstrijd of activiteit zijn maar kunnen ook voor langere periodes worden aangegaan. Uit eigen onderzoek blijkt echter dat verenigingen hier niet positief tegenover staan. Om hier een goede conclusie uit te trekken zou er eerst onderzoek gedaan moeten worden waarom verenigingen hier niet positief tegenoverstaan.

De laatste aanbeveling is gericht op het aantrekken van een nieuwe doelgroep, namelijk de recreatie ruiters die nog geen lid zijn van een vereniging. Uit het onderzoek is gebleken dat het grootste deel van de recreatieve ruiters, 74,1%, nog geen lid zijn van een vereniging. Om deze doelgroep aan te trekken zal er goed gekeken moeten worden naar de wensen en behoeftes van deze doelgroep. Zij vinden dat er op dit moment te wedstrijdgericht getraind wordt (51,6%). Daarnaast werd nog aangegeven dat deze ruiters vonden dat welzijn van het paard meer voorop moest staan en dat het sociale aspect centraal staat. Hiervoor willen zij, net als de wedstrijdruiters, dat er meer georganiseerd wordt binnen verenigingen en dat samenhang en een goede sfeer centraal staat.

Bronnenlijst

Almelose Ruiterdagen. (sd). *Home*. Opgeroepen op maart 4, 2018, van Almelose Ruiterdagen: <https://www.almelose-ruiterdagen.nl/>

Boer, B. d. (2016). Hoe meer water hoe beter de bodem. *Fieldmanager - WUR 5084* , 3.

CBS. (2017). *Vergrijzing en de Nederlandse Economie*. Den Haag: CBS.

Centraal Planbureau. (2016). *Economisch herstel zet zich door | Begroting in evenwicht*. Centraal Planbureau.

Corpos. (sd). *Steekproefcalculator*. Opgeroepen op april 10, 2018, van Corpos: <http://www.corpos.nl/producten/Steekproef/streekproefcalculator.html>

Databank Overijssel. (sd). Sportverenigingen. *Sportverenigingen* . Overijssel, Nederland: Databank Overijssel.

EQ International. (sd). *Projecten*. Opgeroepen op maart 4, 2018, van EQinternational: <http://eqi.nl/eqi-projecten/>

Hippische Monitor. (2016). *Hippische Monitor 2016*. Den Bosch: HAS Hogeschool.

Hippische Monitor. (2017). *Hippische Monitor*. Den Bosch: HAS Hogeschool.

Kamer van Koophandel. (sd). *De Vereniging*. Opgeroepen op 2 13, 2018, van Kamer van Koophandel: <https://www.kvk.nl/de-vereniging/>

KNHS. (2014, mei 23). *Algemeen Reglement*. Opgeroepen op februari 13, 2018, van KNHS: <https://www.knhs.nl/media/1099/algemeen-reglement-versie-23-mei-2014-def.pdf>

KNHS. (2018). *Algemeen wedstrijdreglement*. Opgeroepen op maart 24, 2018, van KNHS: <https://www.knhs.nl/media/13679/algemeen-wedstrijdreglement-2018.pdf>

KNHS. (2018). *Discipline reglement dressuur*. Opgeroepen op maart 24, 2018, van KNHS: <https://www.knhs.nl/media/11235/wedstrijdreglement-dressuur-2017.pdf>

Knhs. (2017). *Kerncijfers KNHS*. Opgeroepen op 2 13, 2018, van KNHS: <https://www.knhs.nl/kennisbank/publicaties/kerncijfers-knhs/>

KNHS. (2018). *KNHS Jaarplan 2018*. KNHS.

KNHS. (sd). *Lid worden via een KNHS vereniging*. Opgeroepen op 2 12, 2018, van KNHS.nl: <https://www.knhs.nl/lidmaatschap/word-lid-van-de-knhs/lid-worden-via-een-knhs-vereniging/>

KNHS. (2016). *Nederland Paardenland*. Ermelo.

KNHS. (2017). *Nederland Paardenland*. Ermelo.

KNHS Regio Overijssel. (2017). Algemene Leden Vergadering. *Financieel Jaarverslag* . Overijssel, Nederland.

KNHS regio Overijssel. (sd). *Kringen*. Opgeroepen op 02 13-, 2018, van KNHS regio Overijssel: http://www.knhsregiooverijssel.nl/system_page.php?PID=7

KNHS Regio Overijssel. (2017, april). *Procedure wedstrijd kalender*. Opgeroepen op maart 7, 2018, van KNHS regio Overijssel: <http://knhsregiooverijssel.nl/admin/applications/uploads/uploads/Procedure%20wedstrijdkalender%20Regio%20Overijssel.pdf>

KNHS Regio Overijssel. (sd). *Wedstrijd Organisatie*. Opgeroepen op maart 4, 2018, van KNHS Regio Overijssel: http://knhsregiooverijssel.nl/system_page.php?PID=10

KNHS. (2018). *Wedstrijd reglement springen*. Opgeroepen op maart 24, 2018, van KNHS: <https://www.knhs.nl/media/12723/wedstrijdreglement-springen-2017-per-1-okt-2017-1.pdf>

Manege Bartels. (sd). *Home*. Opgeroepen op maart 4, 2018, van Manege Bartels: <https://www.manegebartels.nl/>

Manege Zwolle. (sd). *Opleidingen op Manege Zwolle*. Opgeroepen op 02 20, 2018, van Manege Zwolle: <http://www.manegezwolle.nl/502-2/>

Maslow, A. H. (2013). *A theory of Human Motivation*. Black Curtain Press.

Mulier Instituut. (2017). *Verenigingsmonitor 2016*. Utrecht.

Muzus. (2016, maart). *Toekomstbestendige sportverenigingen*. Opgeroepen op maart 12, 2018, van Kennisbank sport en bewegen: <http://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=7520&m=1485168622&action=file.download>

Newcom Research and Consultancy. (2017). *Nationaal Social Media Onderzoek*.

NOC*NSF. (2016, mei 9). *Sportagenda 2017+*. Nederland.

NVVR. (sd). *Over Ons*. Opgeroepen op 02 25, 2018, van NVVR: <https://www.nvvr.info/over-ons>

Provincie Overijssel. (2017, juli 4). *Kengetallen*. Opgeroepen op februari 28, 2018, van Overijssel.nl: <http://www.overijssel.nl/over-overijssel/cijfers-kaarten/virtuele-map/kengetallen/>

Provincie Overijssel. (2016). *Uitvoeringsprogramma Sociale Kwaliteit*. Overijssel.

RV en PC Steenwyck. (sd). *Startpagina*. Opgeroepen op 02 20, 2018, van RV en PC Steenwyck: <http://www.rvenpcsteenwyck.nl/>

Sectorraad paarden. (2004). *Beleidsnotitie*. Zoetemeer.

Smit, J. (2016, Maart). Equestrian Centre de Peelbergen. *In De Strengen*, 8.

Sociaal en cultureel planbureau. (2014). *Rapportage sport 2014*. Den Haag.

Sport Service Overijssel. (sd). *Organisatie*. Opgeroepen op 02 13, 2018, van Sport Service Overijssel: http://www.sportserviceoverijssel.nl/sportservice_overijssel/organisatie/visie

Staats Bos Beheer. *Landgoed Slangenborg*. Deventer.

Tamboer, J., & Steenbergen, J. (2004). *Sportfilosofie*. Uitgeverij DAMON.

Topscriptie. (sd). *Betrouwbaarheid en validiteit*. Opgeroepen op april 10, 2018, van Topscriptie: <https://www.topscriptie.nl/betrouwbaarheid-en-validiteit-scriptie/>

Verhoeven, N. (2011). *Wat is onderzoek*. Den Haag: Boom Lemma Uitgevers.

Bijlage 1 Onderzoekenquête paardensport in Overijssel

Voor u ligt de enquête voor alle ruiters en amazones, competitief en recreatief, in regio Overijssel. Naast de paardensporters die al lid zijn van een vereniging zou ik ook graag de mening verkrijgen van paardensporter die geen lid zijn van een vereniging. Deze enquête zal gebruikt worden om te onderzoeken wat de mogelijkheden van de verenigingen in Overijssel zijn. Blijven ze bestaan op huidige wijze of moeten zij meegaan met de tijd en innoveren.

Het invullen van de enquête zal enkele minuten in beslag nemen. Ik wil u alvast hartelijk danken voor uw tijd en het invullen van de enquête.

Algemene informatie

Vraag	Antwoordmogelijkheden			
Geslacht	Man Vrouw			
Leeftijd				
Woonachtig in gemeente	Almelo Borne Dalfsen Deventer Dinkelland Enschede Haaksbergen	Hardenberg Hellendoorn Hengelo H. van Twente Kampen Losser Oldenzaal	Olst-Wijhe Ommen Raalte Rijssen-Holt en Staphorst Steenwijkerl. Tubbergen	Twenterand Wierden Zwartewaterl. Zwolle
Kring	Reggedal Twente Salland		Vechtdal NWO-NOP Weet ik niet	
Verenigingslid	Ja , papieren vereniging Ja, fysieke vereniging		Nee	
Rijd u KNHS wedstrijden	Ja		Nee	
Rijd u FNRS wedstrijden	Ja		Nee	
Rijd u onderlinge wedstrijden	Ja		Nee	
Discipline, indien meerdere graag uw hoofddiscipline aangeven.	Dressuur Springen Eventing Draf en rensport		Mennen Recreatief Voltige Western	
Hoeveel eigen paarden?				

Termen

Voor de volgende vraag worden de termen ontspanningsgericht en prestatiegericht gebruikt. Hiermee wordt bedoeld of u rijdt voor de ontspanning of rijdt om te presteren. Daarnaast worden de termen emotioneel en rationeel gebruikt. Is de band met uw paard emotioneel (paard als vriend) of rationeel (paard als middel).

Type	Ontspanningsgericht Emotioneel	of of	Prestatiegericht Rationeel
Beroep of Hobby	Beroepsmatig		Hobbymatig

Indien wel lid

Vraag	Antwoordmogelijkheden	
Waarom ben je lid?	Om wedstrijden te kunnen rijden	Eens – Oneens
	Voor de samenhangigheid	Eens – Oneens
	Voor gebruik van een accommodatie	Eens – Oneens
	Voor de verenigingslessen	Eens – Oneens

Vraag	Antwoordmogelijkheden			
Indien lid	Helemaal eens	Eens	Oneens	Helemaal Oneens
Ik ben tevreden bij mijn huidige vereniging				
Ik vind dat mijn vereniging nog wat zou kunnen verbeteren				

Ik ben wel/niet tevreden met mijn vereniging omdat:

Mijn vereniging zou het volgende kunnen verbeteren, toevoegen, aanpassen :

Indien geen lid

Vraag	Antwoordmogelijkheden	
Waarom ben je geen lid?	Te duur	Eens – Oneens
	Niet mijn discipline	Eens – Oneens
	Te wedstrijdgericht	Eens – Oneens
	Vrijwilligerswerk	Eens – Oneens
	Afstand en bereikbaarheid	Eens – Oneens

Vraag	Antwoordmogelijkheden			
Indien geen lid	Helemaal eens	Eens	Oneens	Helemaal Oneens
Ik zou, zelfs als er een nieuwe vorm van verenigingen komt, die wel bij mijn wensen aansluit, geen lid willen worden.				

Voordat ik lid zou worden moet eerst het volgende worden aangepast, toegevoegd, verbeterd worden:

Verwachtingen verenigingen

Vraag	Antwoordmogelijkheden			
Ik vind (als ik lid zou zijn van een vereniging) dat een vereniging:	Helemaal eens	Eens	Oneens	Helemaal Oneens
Mij moet trainen voor wedstrijden				
Mij moet trainen om mijzelf te ontplooiën / verbeteren				
Sociale contacten moet stimuleren				
Mij moet faciliteren met een accommodatie				
Ook ruimte moet hebben voor recreatieve ruiters				
Nevenactiviteiten naast wedstrijden moet organiseren zoals clinics en buitenritten.				
De band tussen paard en ruiter moet versterken.				

Verwachtingen in Overijssel

Vraag	Antwoordmogelijkheden			
Ik vind het belangrijk dat in Overijssel:	Helemaal eens	Eens	Oneens	Helemaal Oneens
Genoeg kwalitatief goede wedstrijd accommodaties zijn				
Één groot hippisch centrum komt waar grote evenementen georganiseerd kunnen worden				
Genoeg ruitersporen zijn				

Stellingen

Vraag	Antwoordmogelijkheden			
Beantwoord de volgende stellingen	Helemaal eens	Eens	Oneens	Helemaal Oneens
Ik vind het niet erg om vrijwilligerswerk te doen bij de vereniging				
Als het niet nodig was voor wedstrijden zou ik geen verenigingslid zijn				
Als een andere vereniging een beter aanbod heeft zou ik overstappen				
Ik heb hart voor mijn vereniging en zet mij daar voor in				

Externen

Vraag	Antwoordmogelijkheden			
Gevoelens	Helemaal eens	Eens	Oneens	Helemaal Oneens
KNHS regio Overijssel zich inzet voor ALLE paardensporters				
De provincie zich inzet voor de paardensport door middel van subsidies en natuuronderhoud				

Heeft u nog vragen of opmerkingen:

Bedankt

Ik wil u graag hartelijk danken voor het invullen van deze enquête. Indien u ook geïnteresseerd bent in de uitkomst van dit onderzoek kunt u in onderstaand vlak uw email adres achterlaten voor eventuele terugkoppeling.

Email adres:

Bijlage 2 Onderzoekenquête paardensportverenigingen in Overijssel

Voor u ligt de enquête voor paardensport verenigingen in regio Overijssel. Naast mijn onderzoek naar de paardensporters in deze regio zou ik ook graag een beeld willen krijgen van de verenigingen waar de ruiters lid zijn. Deze enquête zal gebruikt worden om te onderzoeken wat de verenigingen op dit moment doen en welke mogelijkheden zij in de toekomst zien. Resultaten van deze enquête zullen anoniem blijven.

Het invullen van de enquête zal enkele minuten in beslag nemen. Ik wil u alvast hartelijk danken voor uw tijd en het invullen van de enquête.

Algemene informatie

Vraag	Antwoordmogelijkheden
Naam vereniging	
Gemeente	Almelo Borne Dalfsen Deventer Dinkelland Enschede Haaksbergen Hardenberg Hellendoorn Hengelo H. van Twente Kampen Losser Oldenzaal Olst-Wijhe Ommen Raalte Rijssen-Holten Staphorst Steenwijkerl. Tubbergen Twenterand Wierden Zwartewaterl. Zwolle
Kring	Reggedal Twente Salland Vechtdal NWO-NOP
Papieren vereniging of fysieke vereniging?	Papier Fysiek
Aangeboden disciplines	Dressuur Springen Eventing Draf en rensport Mennen Recreatief Voltige Western
Type	Ponyclub Paardenclub Menvereniging Western vereniging Jachtvereniging Anders
Aantal wedstrijden dat per jaar wordt georganiseerd	
Gemiddeld aantal deelnemers per wedstrijd	

Aanbod

Vraag	Antwoordmogelijkheden
Aantal leden	
Wij bieden het volgende aan	Verenigingslessen Wedstrijden Clinics Locatie voor andere evenementen. Activiteiten buiten sport om Eens – Oneens Eens – Oneens Eens – Oneens Eens – Oneens Eens – Oneens
Missie	
Visie	

Stellingen

Vraag	Antwoordmogelijkheden			
Beantwoord de volgende stellingen	Helemaal eens	Eens	Oneens	Helemaal Oneens
Onze vereniging heeft een stabiel ledenaantal				
Wij zien onze toekomst positief in				
Wij zouden meer voor onze leden kunnen doen				
Wij zouden meer met onze regio kunnen ondernemen				
Wij hebben vrijwilligers genoeg voor onze activiteiten				
Wij staan als vereniging financieel sterk				
Wij staan open voor veranderingen als onze leden dat willen				
Onze vereniging zal zeker nog 5 jaar bestaan				

Leden

Vraag	Antwoordmogelijkheden			
Wij als vereniging denken dat onze leden van ons het volgende verwachten:	Helemaal eens	Eens	Oneens	Helemaal Oneens
Leden trainen voor wedstrijden				
Leden trainen om zichzelf te ontplooiën / verbeteren				
Sociale contacten moet stimuleren				
Leden moet faciliteren met een accommodatie				
Ook ruimte moet hebben voor recreatieve ruiters				
Nevenactiviteiten naast wedstrijden moet organiseren zoals clinics en buitenritten.				
De band tussen paard en ruiter moet versterken.				

Verleden vs toekomst.

Vraag	Antwoordmogelijkheden			
Beantwoord de volgende stellingen	Verleden wel, toekomst niet	Verleden wel, toekomst wel	Verleden niet, toekomst niet	Verleden niet, toekomst wel
Een samenwerking gezocht met andere verenigingen				
Een samenwerking met een onderwijsinstelling				
Een samenwerking met investeerders				
Een samenwerking met staats bos beheer				
Een samenwerking met overheid voor subsidies				

Heeft u nog opmerkingen:

Bedankt

Ik wil u graag hartelijk danken voor het invullen van deze enquête. Indien u ook geïnteresseerd bent in de uitkomst van dit onderzoek kunt u in onderstaand vlak uw email adres achterlaten voor eventuele terugkoppeling.

Email adres:

Bijlage 3 Enquête resultaten : Onderzoekenquête paardensport in Overijssel

Algemeen

Vraag 1

Geslacht		N totaal = 253
Man	N = 17	6,7 %
Vrouw	N = 236	93,3 %

Vraag 2 (openvraag ingedeeld naar categorie)

Leeftijd	Gem = 26,9 jaar	N totaal = 252
<10	N = 0	0 %
10 < 20	N = 72	28,5 %
20 < 30	N = 102	40,5 %
30 < 40	N = 39	15,5 %
40 >	N = 39	15,5 %

Vraag 3

Woonachtig in gemeente					N totaal = 252
Almelo	N = 11	4,4 %	Oldenzaal	N = 3	1,2 %
Borne	N = 2	0,8 %	Olst-Wijhe	N = 13	5,2 %
Dalfsen	N = 9	3,6 %	Ommen	N = 5	2,0 %
Deventer	N = 22	8,7 %	Raalte	N = 66	26,2 %
Dinkelland	N = 2	0,8 %	Rijssen-Holten	N = 4	1,6 %
Enschede	N = 12	4,8 %	Staphorst	N = 2	0,8 %
Haaksbergen	N = 7	2,8 %	Steenwijkerland	N = 6	2,4 %
Hardenberg	N = 7	2,8 %	Tubbergen	N = 2	0,8 %
Hellendoorn	N = 19	7,5 %	Twenterand	N = 6	2,4 %
Hengelo	N = 6	2,4 %	Wierden	N = 6	2,4 %
Hof van Twente	N = 7	2,8 %	Zwartewaterland	N = 13	5,2 %
Kampen	N = 6	2,4 %	Zwolle	N = 11	4,4 %
Losser	N = 5	2,0 %			

Vraag 4

Onder welke kring rijdt u?					N totaal = 253
Reggedal	N = 20	7,9 %	Vechtdal	N = 18	7,11 %
Twente	N = 41	16,2 %	NWO-NOOP	N = 17	6,7 %
Salland	N = 121	47,8 %	Weet ik niet	N = 36	14,2 %

Vraag 5

Bent u een verenigingslid		N totaal = 253
Ja, papieren vereniging	N = 34	13,4 %
Ja, fysieke vereniging	N = 141	55,7 %
Nee	N = 78	30,8 %

Vraag 6

Welke wedstrijden rijdt u?						N totaal = 228 , 178,201
KNHS	Ja	N = 161	70,6 %	Nee	N = 67	29,4 %
FNRS	Ja	N = 13	7,3 %	Nee	N = 165	92,7 %
Onderling	Ja	N = 93	46,3	Nee	N = 108	53,7 %

Vraag 7

Wat is uw hoofddiscipline						N totaal = 251
Dressuur	N = 102	40,6 %	Mennen	N = 7	2,8 %	
Springen	N = 68	27,1 %	Recreatief	N = 54	21,5 %	
Eventing	N = 14	5,6 %	Voltige	N = 0	0 %	
Draf en rensport	N = 1	0,4 %	Western	N = 5	2,0 %	

Vraag 8 (openvraag ingedeeld naar categorie)

Hoeveel eigen paarden heeft u? Gemiddeld 2,02 paard per ruiter			N totaal = 253
0	N = 46	17,7 %	
1 a 2	N = 152	60,1 %	
3 tot 5	N = 32	12,6 %	
5 >	N = 23	9,1 %	

Vraag 9

Type paardensporter						N totaal = 253
Ontspanningsgericht	N = 137	54,2 %	Prestatiegericht	N = 116	45,8 %	
Emotioneel	N = 187	73,9 %	Rationeel	N = 66	26,1 %	
Hobbymatig	N = 226	89,3 %	Beroepsmatig	N = 27	10,7 %	

Indien wel lid

Vraag 10

Waarom bent u lid?						N totaal =
Wedstrijden	Eens	N = 140	92,7 %	Oneens	N = 11	7,3 %
Samenhorigheid	Eens	N = 91	61,5 %	Oneens	N = 57	38,5 %
Accommodatie	Eens	N = 103	68,7 %	Oneens	N = 47	31,3 %
Lessen	Eens	N = 92	60,9 %	Oneens	N = 59	39,1 %

Vraag 11

Vraag 11

Stellingen indien wel lid							N totaal = 162, 158	
	Helemaal eens		Eens		Oneens		Helemaal oneens	
	N=	%	N=	%	N=	%	N=	%
Tevreden huidige ver.	67	41,4	77	47,5	15	9,3	3	1,9
Ver. kan aanpassen	30	19,0	73	46,2	40	25,3	15	9,5

Vraag 12 (openvraag ingedeeld naar categorie)

Waarom bent u wel / niet tevreden bij uw vereniging?			
Niet tevreden omdat		Wel tevreden omdat	
Communicatie	N = 2	Samenhh. / sfeer	N = 29
Slechte organisatie	N = 7	Mooie wedstrijden	N = 2
Weinig georganiseerd	N = 1	Prijs/kwaliteit/accommodatie	N = 50
Samenhh / sfeer slecht	N = 2	Instructie top	N = 22
Bakgebruik niet mogelijk	N = 2	Communicatie goed	N = 3
Weinig inzet van leden	N = 2	Veel georganiseerd	N = 3
Veel vrijwilligerswerk	N = 4		
Onderhoud slecht	N = 1		
Lesindeling slecht	N = 4		

Vraag 13 (openvraag ingedeeld naar categorie)

Wat zou uw vereniging kunnen aanpassen, toevoegen of verbeteren?			
Meer organiseren	N = 12	Samenhorigheid / sfeer	N = 13
Veiligheid/licht	N = 1	Modern/professioneler	N = 3
Geldstromen duidelijk	N = 2	Openheid / communicatie	N = 9
Leden/vrijwilliger werven	N = 4	Investeren accommodatie	N = 8
Andere lesindelingen	N = 11	Prijs/kwal/werk verhouding	N = 8
Ander bestuur	N = 2	Overig	N = 3

Vraag 14

Waarom bent u geen lid?						N totaal = 3*60,59,61
Te duur	Eens	N = 21	35 %	Oneens	N = 39	65 %
Niet mijn discipline	Eens	N = 23	38,3 %	Oneens	N = 37	31,6 %
Te wedstrijdgericht	Eens	N = 31	51,6 %	Oneens	N = 29	48,3 %
Vrijwilligerswerk	Eens	N = 13	22 %	Oneens	N = 46	78 %
Afstand en bereikbaarheid	Eens	N = 18	29,5 %	Oneens	N = 43	70,5 %

Vraag 15

Indien geen lid							N totaal = 67	
	Helemaal eens		Eens		Oneens		Helemaal oneens	
	N=	%	N=	%	N=	%	N=	%
Indien nieuwe vorm, nog steeds geen lid worden	8	11,9	10	14,9	36	53,7	13	19,4

Vraag 16 (openvraag ingedeeld naar categorie)

Voordat ik lid wordt van een vereniging zou eerst het volgende moeten worden aangepast			
Welzijn voorop	N = 7	Prijs omlaag	N = 5
Niet wedstrijdgericht	N = 6	Bereikbaarheid – geen trailer	N = 5
Aandacht voor iedereen	N = 1	Andere disciplines	N = 1
Vaccinatieplicht weg	N = 1	Betere sfeer	N = 1
Geen eigen paard nodig	N = 5	Minder verplichtingen	N = 1

Verwachtingen verenigingen

Vraag 17

Ik verwacht van een vereniging									
	Helemaal eens		Eens		Oneens		Helemaal oneens		N totaal
	N =	%	N =	%	N =	%	N =	%	-
Trainen wedstrijden	37	19,9	72	38,7	64	34,4	13	7,0	186
Trainen ontplooiën	73	39,2	84	45,2	25	13,4	6	3,2	188
Sociale contacten	34	18,1	104	55,3	44	23,4	6	3,2	188
Faciliteren accommodatie	46	24,7	99	53,2	37	19,9	4	2,2	186
Recreatieve ruiters	76	40,6	99	52,9	10	5,3	2	1,1	187
Nevenactiviteiten	64	34,2	90	48,1	31	16,6	2	1,1	187
Band paard en ruiter	56	29,8	88	46,8	41	21,8	3	1,6	188

Vraag 18

Verwachtingen in Overijssel									
	Helemaal eens		Eens		Oneens		Helemaal oneens		N totaal
	N =	%	N =	%	N =	%	N =	%	
Kwaliteit accommodaties	102	53,1	74	38,5	12	6,3	4	2,1	192
Groot Hippisch centrum	31	16,3	49	25,8	82	43,2	28	14,7	190
Ruiterpaden	95	50	71	37,4	22	11,6	2	1,1	190

Vraag 19

Stelling									
	Helemaal eens		Eens		Oneens		Helemaal oneens		N totaal
	N =	%	N =	%	N =	%	N =	%	-
Niet erg om vrijwilligerswerk	57	29,5	91	47,2	39	20,2	6	3,1	193
Geen lid indien n. nodig	25	13,3	42	22,3	90	47,8	31	16,5	188
Overstappen	25	13,0	44	22,9	101	52,6	22	11,5	192
Hart voor vereniging	43	23,0	96	51,3	41	21,9	7	3,7	187

Vraag 2

Externen									
	Helemaal eens		Eens		Oneens		Helemaal oneens		N totaal
	N =	%	N =	%	N =	%	N =	%	-
KNHS regio Overijssel zet zich in voor alle ruiters	12	6,5	99	53,2	59	31,7	16	8,6	186
Provincie inzet voor subsidies en natuur	3	1,6	89	47,8	74	39,8	12	6,5	178

Bijlage 4 Enquête resultaten : Onderzoekenquête paardensportverenigingen in Overijssel

Vraag 1

Voor welke vereniging vult u deze enquête in?

ANONIEM

Vraag 2

Vereniging gevestigd in gemeente					N totaal = 30
Almelo	N = 0	0,0 %	Oldenzaal	N = 0	0,0 %
Borne	N = 0	0,0 %	Olst-Wijhe	N = 0	0,0 %
Dalfsen	N = 4	13,3 %	Ommen	N = 1	3,3 %
Deventer	N = 2	6,7 %	Raalte	N = 12	40,0 %
Dinkelland	N = 1	3,3 %	Rijssen-Holten	N = 0	0,0 %
Enschede	N = 1	3,3 %	Staphorst	N = 0	0,0 %
Haaksbergen	N = 0	0,0 %	Steenwijkerland	N = 1	3,3 %
Hardenberg	N = 1	3,3 %	Tubbergen	N = 2	6,7 %
Hellendoorn	N = 2	6,7 %	Twenterand	N = 0	0,0 %
Hengelo	N = 0	0,0 %	Wierden	N = 0	0,0 %
Hof van Twente	N = 0	0,0 %	Zwartewaterland	N = 1	3,3 %
Kampen	N = 1	3,3 %	Zwolle	N = 1	3,3 %
Losser	N = 0	0,0 %			

Vraag 3

Onder welke kring valt dit?					N totaal = 30
Reggedal	N = 1	3,3 %	Vechtdal	N = 6	20,0 %
Twente	N = 4	13,3 %	NWO-NOOP	N = 4	13,3 %
Salland	N = 15	50,0 %			

Vraag 4

Is dit een fysieke of papieren vereniging		N totaal = 30
Papieren vereniging	N = 2	6,7 %
Fysieke vereniging	N = 28	93,3 %

Vraag 5

Welke disciplines worden er aangeboden						N totaal = 30
Dressuur	Wel	N = 28	93,3 %	Niet	N = 2	6,7 %
Springen	Wel	N = 28	93,3 %	Niet	N = 2	6,7 %
Eventing	Wel	N = 4	13,3 %	Niet	N = 26	86,7 %
Draf en men sport	Wel	N = 0	0,0 %	Niet	N = 20	100,0 %
Mennen	Wel	N = 8	26,7 %	Niet	N = 22	73,3 %
Recreatief	Wel	N = 9	30,0 %	Niet	N = 21	70,0 %
Voltige	Wel	N = 0	0,0 %	Niet	N = 30	100,0 %
Western	Wel	N = 0	0,0 %	Niet	N = 30	100,0 %

Vraag 6

Wat voor type vereniging is dit?					N totaal =
Ponyclub	N = 6	20,0 %	Westernvereniging	N = 0	0,0 %
Paardenclub	N = 19	63,3 %	Jachtvereniging	N = 0	0,0 %
Men vereniging	N = 1	3,3 %	Anders	N = 4	13,3 %

Vraag 7

Hoeveel wedstrijden

Hoeveel wedstrijden gem aantal wedstrijden 5,1		N totaal = 30
0	N = 3	10,0 %
1 of 2	N = 11	36,7 %
3 tot en met 5	N = 4	13,3 %
6 tot en met 10	N = 7	23,3 %
11 tot en met 15	N = 4	13,3 %
Meer dan 15	N = 1	3,3 %

Vraag 8

Aantal deelnemers per wedstrijd gem aantal deelnemers 229		N totaal = 27
0 tot 100	N = 6	22,2 %
100 tot 200	N = 9	33,3 %
200 tot 350	N = 5	18,5 %
300 tot 400	N = 3	11,1 %
Meer dan 400	N = 2	7,4 %
Weet ik niet	N = 2	7,4 %

Vraag 9

Hoeveel leden heeft uw vereniging gem aantal leden		N totaal = 30
0 tot 20	N = 2	6,6 %
20 tot 40	N = 6	20,0 %
40 tot 60	N = 7	23,3 %
60 tot 80	N = 4	13,3 %
80 tot 100	N = 3	10,0 %
Meer dan 100	N = 3	10,0 %
Weet ik niet.	N = 5	16,7 %

Vraag 10

Wij bieden het volgende aan						N totaal =
Verenigingslessen	Eens	N = 23	92,0 %	Oneens	N = 2	8,0 %
Wedstrijden	Eens	N = 22	88,0 %	Oneens	N = 3	12,0 %
Clinics	Eens	N = 6	31,6 %	Oneens	N = 13	68,4 %
Locatie andere evenementen	Eens	N = 10	50,0 %	Oneens	N = 10	50,0 %
Activiteiten buiten sport	Eens	N = 12	63,2 %	Oneens	N = 7	36,8 %

Vraag 11

Missie en visie			
Bevorderen/ stimuleren	N = 7	Recreatieruiters kansen bieden	N = 1
Vrijblijvend en toegankelijk	N = 5	Kwaliteit lessen aanbieden	N = 2
Gezelligheid	N = 6	Goed bezig zijn met paard	N = 1
Wedstrijdruiters kansen bieden	N = 1	Geen missie?	N = 2

Vraag 12

Enkele stellingen									
	Helemaal eens		Eens		Oneens		Helemaal oneens		N totaal
	N =	%	N =	%	N =	%	N =	%	-
Stabiel ledenaantal	4	16,7	16	66,7	4	16,7	0	0,0	24
Toekomst positief	3	12,0	16	64,0	6	24,0	0	0,0	25
Meer voor leden doen	1	4,2	11	45,8	12	50,0	0	0,0	24
Meer in regio	0	0,0	18	72,0	7	28,0	0	0,0	25
Vrijwilligers genoeg	2	8,0	10	40,0	9	36,0	4	16,0	25
Financieel sterk	4	16,0	16	64,0	5	20,0	0	0,0	25
Open voor verandering	6	24,0	19	76,0	0	0,0	0	0,0	25
Nog 5 jaar bestaan	9	36,0	14	56,0	2	8,0	0	0,0	25

Vraag 13

Wij denken dat onze leden van ons verwachten									
	Helemaal eens		Eens		Oneens		Helemaal oneens		N totaal
	N =	%	N =	%	N =	%	N =	%	-
Trainen voor wedstrijden	8	32,0	11	44,0	5	20,0	1	4,0	25
Trainen om ontplooiën	11	44,0	11	44,0	2	8,0	1	4,0	25
Sociale contacten	6	24,0	14	56,0	4	16,0	1	4,0	25
Faciliteren met accommodatie	7	28,0	13	52,0	3	12,0	2	8,0	25
Ruimte recreatie	5	20,0	16	64,0	3	12,0	1	4,0	25
Nevenactiviteiten	3	12,0	11	44,0	9	36,0	2	8,0	25
Band paard en ruiter	8	32,0	12	48,0	3	12,0	2	8,0	25

Vraag 14

Samenwerkingsverbanden									
	Verleden wel, toekomst niet		Verleden wel, toekomst wel		Verleden niet, toekomst niet		Verleden niet, toekomst wel		N totaal
	N =	%	N =	%	N =	%	N =	%	-
Andere verenigingen	1	4,2	10	41,7	7	29,2	6	25,0	24
Onderwijsinstellingen	0	0,0	5	20,8	12	50,0	7	29,2	24
Met investeerders	2	8,0	7	28,0	14	56,0	2	8,0	25
Staatsbosbeheer	0	0,0	2	8,0	20	80,0	3	12,0	25
Subsidies	0	0,0	12	52,2	5	21,7	6	26,1	23